

Трибуна вітчизняного українського слова на американській землі

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Адреса: Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HENDERSON 4-0807. Тел. УНЦ: HENDERSON 4-1016

РІК LXI. Ч. 211. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЖОВТНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 9, 1953. No. 211. XOL. LXI.

ПРЕЗИДЕНТ ВПОРЯДКУЄ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО СОВЕТСЬКІ БОМБИ

ВСІ УРЯДОВІ ЗАЯВИ МУСЯТЬ БУТИ УЗГІДНЕНІ, ПЛАНУЄ СВОЮ ЗАЯВУ В ЦІЙ СПРАВІ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер, стурбований „а-томовими базисниками“, яке протягом останніх днів виявилось в кількох взаємосуперечних заявах із урядових кіл, заборони своїм урядовцям висловлюватися про атомову небезпеку без попереднього узгодження з Крайовою Радою Безпеки або Вілліс Домом. Особа, що отримала близько до президента, заявила, що подібна плутанина із заявами про атомову небезпеку „більше не повториться“. Секретар оборони Вільсон сказав, що Совети мають атомову й водневу бомби, але потребуватимуть три або чотири роки, щоб могли сміятися на ЗДА. Директор Цивільної Оборони Вол Петерсон твердив, що Совети ще не мають водневої бомби, а лише знають, як її продукувати. Але голова Уряду Оборони Мобілізації Артур Флемінг заявив, що Совети можуть вже тепер скидати найважливішу зброю на всі пункти в ЗДА. Ці взаємосуперечні заяви стурбували населення ЗДА, і демократичний сенатор Естес Кіфвер домагався, щоб президент висловив дієсне положення і заспокоїв населення. І президент мав це зробити впродовж вчорашнього дня. Повідомлення Советів, що вони продукують водневу бомбу, викликало нові плани в оборонній політиці ЗДА. Вирішують два плани. Один із них — скріпити оборону атомним ядерним матеріалом (ЗДА і Канада), будуючи більше

СТАССЕН БУДЕ НАЙМЕНОВАНИЙ СЕКРЕТАРЕМ ПРАЦІ

Вашингтон. — З Білого Дому повідомлено, що президент Айзенгавер остаточно рішив найменувати Геролда Е. Стассена секретарем праці. Стассен займає тепер пост Адміністратора Власної Безпеки. Ще не відомо, коли офіційне найменування наступить. Стассен займе пост секретаря праці після Мартіна Диркіна, який зрештою

Ньюйоркські вищі школи очищують себе від підірваних чинників

Вашингтон. — Голова Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки, висловив своє задоволення з постанови ньюйоркської міської ради високого шкільництва про виявлення власними засобами підірваних елементів у високих школах метрополі. Одна з мотивів такого рішення були закиди, що діяльність Підкомісії Внутрішньої Безпеки на терені високого шкільництва

Молодь Південної Америки гостює в ЗДА

Нью Йорк. — До Нью Йорку прибула з Вашингтону група молоді з Південної Америки. 35 юнаків делегували склади різних країн Південної Америки (Аргентина, Болівія, Чиле, Колумбія, Еквадор, Панама і Перу) — поміж найкращих учнів своїх шкіл та визначних членів спортивних і інших організацій. У висвітлених гостях були особисто зацікавлені президенти окремих країн. Делегация прибула три дні в Вашингтоні, де її прийняв президент Айзенгавер. Прибувши літаком до Нью Йорку вона склала візит у міський рад, де її привітали

Міжпарламентарне об'єднання нарадчуватиметься без еспанських емігрантів

Вашингтон. — Еспанські парламентарії — республіканці, що перебувають в еміграції і що досі приймають живу участь в працях Міжпарламентарного Об'єднання, не будуть присутні на засіданні цього об'єднання, яке розпочинає свої наради в Вашингтоні цієї п'ятниці. Рішення не вислати на ці наради запрошення еспанських республіканців пов'язане з недавнім підписанням військового пакту між ЗДА і Еспанією, що до її території уряду ставляться неприхильно емігранти-республіканці. Проте, невислання запрошення не означає припинення співпраці з республіканцями, які й надалі засідатимуть у керівному органі — Міжпарламентарній Раді, що збирається одночасно в Капітолію.

Забороняють газові холодильники — як небезпечні для життя

Нью Йорк, Н. Й. — 200 інспекторів перевіряють газові холодильники в Нью Йорку, які охолоджуються водою, бо вони, як виявилось, небезпечні для людського життя. Цю перевірку ведеться тому, що від такого типу холодильників згинув 26 вересня один чоловік. Таких холодильників у Нью Йорку нараховують коло 40,000, і майже половина з них в такому стані, що їх не можна направити. Комісар здоров'я д-р Джон Ф. Магові заявив, що Уряд Здоров'я заборонить вживати холодильники старого типу після 1 січня 1954 року. Заступник комісара здоров'я Джером Тріхтер сказав, що заборона користуватися старим типом холодильниками врятує життя багатьом мешканцям Нью Йорку. Холодильники цього типу перестали виробляти вже 20 років тому.

Конференція хірургів остерігає проти надживання знечувальних засобів

Шікаго. — З'їзд американських хірургів у Шікаго звернув увагу на своїх нарадах на побільшення числа смертельних випадків, особливо в операційних залах. Виявляється, що останнім часом впроваджено широко рекламований знечувальний засіб, який діє відносно у випадках серцевих недуг. Про такі випадки відомо в справі вродженої хвороби медичного відділу ньюйоркського університету, який свої спостереження спірає на 1,344 випадках знечувування.

Взяли 600,000 доларів викупу і вбили схопленого хлопця мільйонера

Кензас Сіті, Мо. — Кілька тижнів тому схоплено було 6-річного хлопця Бобі Грінгліза, сина мільйонера. Бандити, що його викрали, домагалися 600,000 доларів викупу. Батьки дали бажану суму викупу, але три дні пізніше ФБІ повідомило їх, що їхній син вбитий і закопаний у хатю Бонні Бравн Геді, яка викрала була малого Грінгліза. Представники ФБІ і поліція арештували 37-річного Карла Остіна Голла і 41-річного Бонні Бравн Геді, що причетні до викрадення. Голл призначився, що це вони схопили хлопця. Але Голл твердить, що це не він застрелив сина Грінгліза, а 37-річний

Мірова конференція про Корею під знаком запиту

Об'єднані Нації. — Серед держав, приналежних до Об'єднаних Націй, скріплюється переконання, що комуністи не відступлять від своїх домагань перетворити політичну конференцію в справі Кореї в конференцію „круглого стола“, в якій братимуть участь в характері „нейтральних“ — Совети, Індія, Індонезія, Бурма, і Пакистан. Такий чиним, якщо ОН, а насправді З'єднені Держави, не поступляться комуністам, то вся конференція в справі Кореї, а з нею і вся проблема миру на Далекому Сході стануть під знаком запиту. Тому англійський делегат в ОН, державний секретар Селвай Ллойд, хоче розвідати перед своїм візитом до Лондону на наради з міністром Іденом, що насправді думають З'єднені Держави, коли у своїй останній ноті до червоного Китаю заявили, що сама політична конференція в справі Кореї, себто визначені делегати, (16 альян-

Індія скаржиться на погрози південно-кореєського уряду

Вашингтон. — Амбасадор Індії Г. Л. Метта вручив в державному департаменті ноту в скаргою на погрози, що їх висловлює на адресу індійських військ в Кореї південно-кореєський уряд. Індійський амбасадор розмовляв про це з заступником державного секретаря Робертом Корей, що свого часу їздив до Кореї і переконав през. Сингма Рі не ставати в опозицію до проєкту перемир'я. Американські офіційні чинники відмовилися дати про це інформації, але сам індійський амбасадор сповідав журнالیстам, що він діяв за застереженням в державному департаменті, що ЗДА рішуче протиставлятимуться всяким

Крок вперед на шляху до європейської федерації

Рим. — Конференція представників 6-ти держав у Римі, що обмірковує справу створення надрядного європейського уряду для оборони, економіки і закордонної політики, osiąгнула несподівано поважні успіхи, коли репрезентант Франції, що був до цього часу в опозиції, змінив своє становище і заявив про принципи за політичною єдністю, як пак федерації. Ця конференція радить від 22 вересня. Беруть в ній участь представники Франції, Італії, Німеччини, Бельгії, Голландії і Люксембургу. Себто держави так званого Плану Шуммера, Європейської Спільноти Сталі і Вутілла. Постанови цієї спільноти стали підставою для виготовлення конституції ширшої федерації. Під натиском делегатів п'яти інших держав і після закінчення одного з французьких прихильників такої європейської спільноти, віце-прем'єрської спільноти, віце-прем'єр Тейтжене, що був членом ко-

СУПЕРЕЧНІ ІНФОРМАЦІЇ В СПРАВІ РЕПАТРИЙОВАНОГО З АВСТРАЛІЇ УКРАЇНЦЯ

Нью Йорк. — Ще 21-го серпня агенція Юнайтед Пресс повідомила з Неаполі, Італія, що на одному італійському кораблі попався самодурство, повиснавшись, со-авестський моряк, українцє Василь Остроків, який втік був із советського корабля, але якому Австралія відмовила права азілю й транспортувала його до Франції, звід-ки він мав бути репатрійований до Советського Союзу. Після передачі цього повідомлення пресою, 2-й Відділ ООЧСУ в Нью Йорку звернувся окремим листом до президента Айзенгавера та державного секретаря Доллеса, прохаючи, щоб вони інтерв'ювали для висвітлення цієї справи. Копії листа були вислані м. і. теж австралійській амбасаді. В дні 1-го жовтня Відділ ООЧСУ одержав листа з державного департаменту, в якому сказано, що відповідь на інтерв'ю в справі Василя Острокова спізниться з уваги на намагання одержати відповідні інформації в тій справі і що з'явлених тепер інформація „виходить, що „моряк залишив Австралію за власною згодою і що австралійська влада не робила на нього жадного натиску в жадній формі і в жадній стадії“.

ФРАНЦІЯ ПІДТРИМУЄ МОСКВУ ЩОДО КОНФЕРЕНЦІЇ „ВЕЛИКОЇ П'ЯТКИ“

Париж. — Французька рада міністрів рішила підтримати советську пропозицію відбутися конференції „великої п'ятки“, себто найвищих представників ЗДА, Англії, Франції, Советів і червоного Китаю. Гадають, що наслідком такого рішення Франція впливатиме на відповідне формулювання відповіді 3-ох західних великодержав на останню ноту, в якій була ця пропозиція. Французький уряд схильний засісти за одним стіл з червоним Китаєм тому, що не хоче пропустити ніякої нагоди, яка могла б довести до закінчення 8-літньої війни в Індокитаї. Франція хотіла б проблему замирення в Індокитаї зв'язати з таким самим питанням щодо Кореї, і французький міністер закордонних справ виразно говорив про це у своїй ноті, яку залишив у Вашингтоні в липні ц. р. Через те, що політична конференція у справі Кореї, а разом з нею і тривалий мир в Кореї стануть під знаком запиту, Франція шукає способу говорити про Індокитай на конференції 6-ти держав. Французький уряд все таки рахується з можливою гострою опозицією до такого безпосереднього конферування з китайськими комуністами, тим паче перед замиренням у Кореї, і тому французький міністер закордонних справ Відо пропонує, щоб спершу переве-

Суперечні вістки про справу Триєсту

Рим. — Американська амбасадорка в Італії, Клер Люс, повідомила італійського прем'єра Пеллю, що в найбільшому часі уряд ЗДА виступить з новими поважними пропозиціями щодо мирної розв'язки італійсько-югославського спору в справі Триєсту. Заява американської амбасадорки формально торкалася італійської ноти до західних альянтів з 13 вересня. Тим часом офіційні чинники у Вашингтоні не підтвердили цієї заяви й заперечили, на-

До Бритійської Гвіани прибувають бойові кораблі

Джорджтаун, Бритійська Гвіана. — У зв'язку з недавніми масовими демонстраціями, організованими комуністичною партією прогресивної партії в Бритійській Гвіані, надав заяву, в якій виступав проти такого роду заборонних заходів і заперяв, що в країні панує спокій, а що колоніальний уряд намагався викликати гістерію. На кораблі вирушили в Британію через Атлантику, щоб запобігти можливим ускладненням на цукрових планта-

В СВІТІ

● У Норвегії, недалеко столиці Осло, частини гори зсулися на шлях, на якому відбувався великий колоніальний рух. Чотири особи згинили в засланому автобусі, 5-та особа померла на удар серця, спричинений цією подією. П'ять осіб ушкоджено й багато осіб поранено. Заспаним багатомовним, один із них переживав.

● В Індонезії, де вічно немає спокою, уряд рішив охопити всіх чужинців більшою контролею. Міністерство справедливості створило окремий уряд для переведення такої контролю.

● Вальтер Шрайбер в урядовим заступником посольства західної частини Берліну на місце померлого Ернста Роттера. Він є християнським демократом. А Роттер був соціалістом. Загальні вибори відбулися щойно в грудні 1954 року. До того часу правитиме тимчасовий місцевий сенат.

● Американський конгресмен Роберт Черфілд, голова комісії закордонних справ, республіканець з Іллінойсу, приїхав разом з американським амбасадором Волесом до Москви. Це перший раз Волес не обставивши советськими „дигло-ми хоронителями“. Так само з'явився під ніж англійського амбасадора в Москві сера Гейттера.

● Співчеський тричленний Револьюційний Трибунал оскаржує ще п'ять осіб за змову „протиперешнію влади“. Чотирьом із них закінчують тортури „патріотів“ в 1952 році.

● У Східному Берліні з великою парадною святкували 4-літковий існування у Східній Німеччині комуністичної „суверенної“ влади. При цій нагоді „вибравли“ (себто: Москва призначила) Вільгельма Піка, вишколеного в Москві голову „демократичної“ партії знову „президентом“.

● У новому уряді Аденауера Теодор Оберлендер буде окремим міністром для справ мігрантів. Вальдемар Крафт буде міністром для зв'язків із східною частинною Німеччиною від советської окупації.

● У Фінляндії комуністи голосували в парламенті разом із скрапаними правими, щоб не допустити до влади соціалістів, які є там найбільшими породами комуністів.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA: SUBSCRIPTION RATES:
 На рік \$10.00 One year \$10.00
 На шість місяців 5.25 Six months 5.25
 На три місяці 2.75 Three months 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АКТУАЛЬНІСТЬ ОБОРОНИ

Слова і діла підтверджують, що вся внутрішня і закордонна політика країни зосереджена тепер на проблемі оборони, що з черги доказує її максимальну актуальність. Впродовж одного тижня дня, минулого вітрянця, на тему оборони забрали голос чотири найбільш авторитетні в тих справах державні мужі: президент Айзенгавер, державний секретар Доллес, секретар оборони Вилсон і голова Адміністрації Цивільної Оборони Петерсон.

Президент Айзенгавер, промовляючи на зібранні Об'єднання Жінок Церкви Христа, стверджує, що з уваги на те, що Москва знає техніку атомової й водневої бомби, З'єднанні Держави й з ними вільний світ можуть заповнити собі відповідну оборону в теперішніх обставинах тільки великою перевагою в продукції та нагромадженні атомової й водневої зброї. Президент вважає, що тільки така перевага зможе відвернути мир, загрозений імперіалістичною й агресивною політикою Москви. «Ми і наші приїзди в вільному світі мусимо будувати, вдержувати і платити за військову могутність, яка забезпечувала б нам достатню охорону перед нападом» — твердить президент, додаючи, що «з такою станцією забезпеченого довіря, ми мусимо старатися пізнати й задовольнити законні аспірації й надії всіх народів».

Секретар оборони, Чарльз Е. Вилсон, доповнивши думку президента Айзенгавера твердженням, що Совєтський Союз відстає в продукції атомової й водневої бомб, в порівнянні з Америкою, на щонайменше три роки. Вилсон, відповідаючи на запити кореспондентів на пресовій конференції, теж висловлює сумнів, чи Совєти, маючи водневу бомбу, вже сьогодні мають можливість її доставити й скинути на обраний об'єкт їхньої агресії.

В. Петерсон, промовляючи на зібранні Жіночого Дорадчого Комітету в очолюванні ним Адміністрації Цивільної Оборони, перестерігає, що використання атомової й водневої зброї на випадок війни є неминуче і що знищення та руїн від тієї зброї не оминула б теж Америка.

Державний секретар Джан Фостер Доллес, наче намагаючись всі ці твердження, висловлює на пресовій конференції, що в такій ситуації З'єднанні Держави й вільний світ повинні робити все можливе, щоб якнайшвидше договоритися зі Совєтами, хоч ані він сам, ані напевно ніхто інший з відповідальних державних мужів у можливість такого договорення не дуже вірить. Доллес заявив це одверто, кажучи, що Москва досі не дала жадного переконливого доказу на те, що вона бажас собі чесного порозуміння та що вона була б готова таке порозуміння реалізувати.

Таким і подібним виступів було в останньому часі багато більше. Всі вони, разом з численними фактами в політиці й боротьбі, включно з підписанням недавно американсько-європейського договору, великими воєнними вправами альянських збройних сил на середземноморському просторі, заходами для здійснення європейської оборонної співноти тощо, підкреслюють ту велику актуальність оборони на Заході, що мусить мати свої далеко конкретні причини, ніж ті, про які загал знає.

Важко сказати, чи й до якої міри згадані чотири виступи керівників американської закордонної й оборонної політики були спільно плановані та узгоджені. Все ж такі добре сталося, бо одночасність і пов'язаність тих виступів допомагає побачити цілість оборонної проблематики. Американському загалові легше прийняти заяву Доллеса про потребу «шукаючи доріг порозуміння зі Совєтами», як він рівночасно слухав застереження про конкретніші і певніші заходи американської оборони вроді посилення військової могутності країни.

Багато американських громадян, головне тих, які похвалюються з повеленнями Москвою країни, і численні інші народи з новою надією прийняли застереження президента Айзенгавера, що для оборони Америки необхідно пізнати й піти назустріч «справедливим аспіраціям і надіям всіх народів». В цьому цілком певно криється одна з найбільш тиснених оборони. Бо коли б Америка й вільний світ «пізнали й пішли назустріч справедливим аспіраціям» мільйонів повнозрілих Кремлем неросійських народів та допомогли їм здійснити ту їхню основну аспірацію — визволення від Москви та встановлення їхніх національних держав, тоді перестали б існувати теперішні оборонні проблеми, бо не було б більше московської загрози.

ЗАХИСНИК КОНСТИТУЦІЇ

Безпосередньо перед відкриттям судейської каденції 1953-54 р. в понеділок 5 жовтня голова Найвищого Суду З'єднаних Держав, Ірл Воррен, склав дві присяги: одну — як охоронник конституції, другу — як суддя. Першу присягу провів суддя Юго Л. Блек у приватності інших вісьмох суддів в конференційній залі; другу провів судовий урядовець Гарролд В. Біллі у приватності президента Айзенгавера та його дружини, в приватності рідні Ірла Воррена й високих достойнств у залі судових засідань.

У першій формулі присяги головний суддя сказав: «Я, Ірл Воррен, оцим урочисто присягаю, що буду підтримувати й обороняти конституцію З'єднаних Держав проти всіх ворогів, як чужинських так і внутрішніх; що буду й надалі вірний і відданий; що беру на себе цей обов'язок свободно, без жадної умови або угоди, та без наміру її змінити, і що буду добре й вірно виконувати обов'язки мого становища, яке саме маю поєднати на себе. Так мені, Боже, допоможи!»

Судейська присяга, складена Ворреном, звучала так: «Я, Ірл Воррен, оцим урочисто присягаю, що буду виконувати справедливість без огляду на особу і буду вважати, щоб мали рівне право як бідні, так і багаті; і що буду вірно і безсторонньо справляти й виконувати всі обов'язки, призначені мені як судді, відповідно до моїх найкращих здібностей і розуміння, згідно з конституцією й законами З'єднаних Держав. Так мені, Боже, допоможи!»

Після складення другої присяги головний суддя зайняв своє місце за столом посеред інших суддів, поглянувши на залу, усміхнувшись привітно до президента, його дружини й членів рідні, і так обійшовся до суддів. Після того всі гості вийшли з залу, а Найвищий Суд приступив до вирішування справ.

Ці справи під теперішню пору незвичайно важливі. Уже під час виборчої кампанії на одне з перших місць вибила справа визволення рас і свободи релігії; далі — свобода слова, преси й зібрань, що їх охороняє 1-ша поправка до Конституції. У цих справах суддя висловлює різні погляди й рішення щодо прав чужинців, присяги, релігії й визволення рас у школах та під час законодавчих слівств, обмежень для комуністів або інших груп, що проповідують насильну зміну режиму, як теж справа правового визнання й реституції підвирнених організацій.

Таким справ нашкодилося багато в різних окружних судах, і від багатьох рішень пішли відклики до Найвищого Суду. Серед тих справ помітний спір за розуміння 1-шої поправки до Конституції, якої майже не оспоровано в ЗДА впродовж 130 років. Нічого дивного, що на головне суддю, як на голову Найвищого Суду, звернена увага цілої країни. Хоч він сам не має права впливати на думку своїх колег, правничу мудрість головного судді з минулого не раз потя-

гала за собою більшість суддів, і так приходило до одного згідного рішення.

В Америці прийнялася заповідь, що «Конституція — це те, що визнає Найвищий Суд». Це тому, що американська конституція дуже проста й коротка і лише Найвищий Суд вирішує справи, які не ввійшли в її текст. Суд вирішує справи, які не ввійшли в її текст. Суд вирішує справи, які не ввійшли в її текст.

Садом конференції, маючи до розпорядження апарат Департаменту Стейту, була відряджена організація і зібрана коло 1000 делегатів і пресовий з'їзд з усіх країн Америки. Вважалося велике число американців-жидів, разом із рабями, демонстративно висували американців-негрів у прайм-тайм деяких комісій, розмірюючи малу участь. Католіки й протестантські священники й майже цілковита відсутність американців слов'янського, балтійського, кавказького, татарського, каліфорнійського й т. п. походження.

Важливість конференції найбільше засвідчує те, що головним промовцем на її відкритті (вівторок, 15 вересня) був відомий генерал Валтер Бедел Смит, підсекретар департаменту стейту, що виголосив свою високополітичну промову, широко коментовану світовою пресою. Це була дійсно промова державного

ВІЙСЬКОВА СИЛА І СЛАБІСТЬ СОВЕТІВ

Яку військову силу являють Совєти, вказують на декількі короткі цифри: У своїй ноті до Великої Британії з 25 лютого 1951 року совєтський уряд заявив, що він «зредукував» свою армію до сили 2 1/2 мільйона воїнів і старців, себто до числа, що було на початку другої світової війни. Зате у Закордонній Комісії американського Сенату проголошено в минулому році такі числа: 175 совєтських дивізій, з них 65 механізованих, по 12 до 14,000 воїнів у кожній; 20,000 оперативних літаків, із 4,000 «джетів», і 300 підводних човнів в морській флотії. Совєти мають три дреднаутів, 11 кружляків, 50 підводних човнів, 15 торпедних човнів і багато допоміжних кораблів. Нова совєтська програма морських зброєнь передбачувала 3 дреднаутів, 20 кружляків, 120 підводних човнів і 1,000 підводних човнів. 45 воєнних кораблів Совєти дістали 9 лютого 1948 року, як совєтську частину розподіленої Італійської воєнної флотії. Це м. і. теж один із доказів парадоксальності альянської політики: спершу скріплювати більшовицьким коштом Італії, а потім давати Італії гроші на будову суходільної й морської сили, як партнера НАТО! Очевидно, що ці цифри інші перестаріли, бо СССР зброїстим бувало вдені й вночі. Не врахована тут теж атомовою зброєю. Але вже рік тому прийнялося, як безсумнісну правду, що Совєти тримають під зброєю не лише своїх 2 1/2 мільйона воїнів, але й приблизно 1,200,000 воїнів сателітських держав.

Отож самі ці сателітські держави адержують понад 60 дивізій, себто округло подвійно стільки, скільки альянці мають разом у Західній Європі. Найбільш озброєним сателітом з Польща. Московському генералові Константину Рокосовському казали спеціально пригадати собі польське походження й собі становили польським міністром військових справ для організації вірної Москві армії. У самій Польщі нараховується регулярну армію на 350,000 воїнів, не рахуючи поліції. У Східній Німеччині «поліція» нараховує 52,000 членів. Зате у Східній Німеччині Совєти тримають власних 32 дивізії, — 10 дальших совєтських дивізій — стаціонарні в інших сателітських державах. Румунія з другою щодо чисельності військової сили сателітською країною: 250,000. Чехословаччина й Мадярина мають по 180,000 регулярного війська. Болгарія — 150,000, а Албанія — 40,000. Цю величезну військову силу Совєти здигнули внаслідок договорів в Ялті й Потсдамі про заборону Німеччині й її воєнним спільникам мати регулярну збройну силу. Озброєння Совєтами сателітів з одного з причин, чому

теперішніх членів Найвищого Суду на деякі справи, саме така людина може грати дуже важливу роль в досягненні згоди при вирішуванні важливих справ.

Таким чином 60 сателітських дивізій, що мали, до речі, стати тільки базою для творення дальших дивізій та їх елітарним пробоєм ядром, можуть стати на випадок війни смертельною небезпечкою для самих Совєтів, а не залізним вальцем, що розбиває бі, «гилій Захід». Совєти віддавали, наслідуючи зору, придушати при творенні червоної армії, організували в усіх сателітських країнах «особливі відділи», що грають роль поліції над ар-

мій, що знає московський комунізм і не плазує перед ним. Хто зміг слухати, той і розумів, що в тій промові по-пало трохи і ЮНЕСКО, бо промовець ствердив ясно, що деякі «помилки» були поправлені, і цим самим він визнає комісію ЮНЕСКО як виключний засіб політики Америки. Нова американська влада переводить тепер, на мою думку, реорганізацію цієї важливої комісії та виліковує совєтських симптомів.

В сьому конференції розділялася на чотири великі секції, що їх об'єднувала тема: «Взаємовідносини між закордонними й внутрішніми справами». Наші два делегати могли взяти участь тільки в двох секціях, бо всі секції діяли водночас. Прф. А. Грановський пішов на засідання секції, яка дискутувала: «Що показує буття Об'єднаних Націй?» Тут подаю нотатки проф. А. Грановського, що їх він ласкаво переклав мені:

«Як учасник нарад над багаторічним Об'єднанням Держав, я приймаю участь двома наворотами в дискусії. Перший раз в справі ревізії чарту

ЮНІ ЧИТАЧІ Й НОВІ КНИЖКИ З УКРАЇНОЗНАВСТВА

Недавно на сторінках «Свободи» порушено питання, як придбати покупців для нових книжок. На нашу думку, це питання в'ється тісно з вихованням юних читачів і любителів книжки. Цілоденно на школах не присвячує йому багато часу. Українська книжка в руках юного читача — то рідке явище в наших умовах. Ще тільки журналі для дітей становить журно, бо діти передплачують його всього, хоч здебільшого не читають.

Можна шукати причини цього поганого стану в методі навчання та виховання, в небажливості вчителів, в тематичній неввідповідності шкільної лектури або, врешті, в недостатній цікавості книжок. Можна обвинувачувати людей і у ставленні, але це не розв'яже питання, як направити лиха, як діяти, щоб було краще.

Сміємо докинути кілька думок до дискусії, що мають мету послужити розв'язці цього питання. Колиш давно нам доводилося співпрацювати з Покійним Володимиром Каліновичем у Львові над проблемою зацікавлення нашого юнацтва й молоді в ділянці лектури, а навіть перекладати анкету працю в станиславській гімназії та львівській учительській семінарії, що її вчителька відкупила описі Учителівської Громади в своїм журналі. Вже тоді було нам ясно, що дитина

мислю, не рахуючи ще цілої гієрархії політичних комісій в армії, з власною сіткою доводиться. Останнім твором такої системи був Лаврентій Берія. Коли ж його самого проголошено «ворогом» число 1", то й в сателітських арміях пішли «чистки». Але відомо, що такі чистки мають теж два вістря: вони зраджують само існування непервинних старшин і в свою чергу втворюють напружену атмосферу, яка може породити прикри несподіванки на випадок війни. Тому найбільш надійним способом є виховання дисципліни сателітських армії у вчителів в Москві — тримати в сателітських країнах власні совєтські дивізії. Але ж кількісний досвід теж показав, що совєтські дивізії, які перебувають в Польщі, на Мадярині, на Балканах чи особливо в Східній Німеччині, так само деморалізуються, бо скрізь поза перемислом партизанів, де відбувалася жовтнева революція, відносини були кращі і люди інші. Тому приходиться власні совєтські частини часто вимінювати.

Це все клопоту, які не заховають до надто повальною заціпного походу проти Заходу. Нема найменшого сумніву, що ці турботи з сателітськими арміями, поруч із турботою з настроями в широким народним масах в кордонах «корінного» СССР (Україна, Кавказ), — с, поруч з господарськими труднощами, найважливішою причиною тимчасової «приморно» тактики, щоб дати Совєтам «передихнути» для опанування «бухтарестав» залізними кліщами нової хвилі терору.

Власне з цієї точки зору хочемо сьогодні обговорити коротко нові поля в ділянці лектури, що певно зацікавляють юнацтво й молоді. До них зараховуюмо книжку Олени Гегельської п. з. «Тайні гір». Повість для молоді, Філадельфія, 1952. Книжка видана дбайливо й естетично. Друж замальов. Зміст повісті торкається «недавнього скитання», що в ній беруть участь також наші діти й юнаки. Значить, говориться, що еміграція зникнула іх, що вони заскоро постарілись, не знавши радощів дитинства, бо страхотті останньої війни показали їм найгіршу сторінку життя. Авторка не поділяє в цілому аж такої характеристичності наших дітей, але показує читачеві юнака, що у своєму перехідному віці виявляє надто розбуджену

с організації при Об'єднаних Націях, вона йде з допомогою відсталіми народами, оскільки до нас були ті цілком допомагати помешканим народам здобути свою незалежність, бо лише в своїй державі кожен народ зможе найкраще подбати про свій власний культурний, економічний та політичний добробут, а тим і покращити добробут і цілого світу.

(Закінчення на стор. 5)

Р. Смаль-Стоцький

ЧЕТВЕРТА КОНФЕРЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ ЮНЕСКО

(1)

Що це ЮНЕСКО? Це — скорочена назва важливої організації для справ виховання, науки й культури Об'єднаних Націй. ЮНЕСКО — міждержавна організація зі сталим осідком в Парижі. Комітетів в Україні й Білорусі бойкують ЮНЕСКО від самого початку. ЮНЕСКО підтримують 64 держави, між ними Америка бюджетом ко-ло 10 мільйонів, з чого одну третину вкладає Америка. Це гроші американських громадян, отож і американський народ у всіх справах щодо ЮНЕСКО. У всіх питаннях, що їх право жадати інформації, що наші гроші витрачаються, таємноту стейту: доряджувати щодо призначення делегатів Америки на генеральні конференції ЮНЕСКО, висловити спричиняється до миру йовати свою опінію щодо та ладу в світі співпрацю праці ЮНЕСКО. служити

у зв'язку для всіх організацій, установ та одиниць, що цікавляться діяльністю ЮНЕСКО, і поширювати в суспільстві розуміння засад і мети ЮНЕСКО. Комісія складається зі 100 американських громадян; 60 з них іменують американські громадські організації, зацікавлені вихованням, наукою й культурою; 15 визначає стейтсмени, 15 вибирає, врешті, тільки 10 таких осіб можуть бути делегатами і водночас є державними урядовцями. Ось ця американська комісія ЮНЕСКО скликає свою 4-ту конференцію до Мінеапольського університету, в дні 15-17 вересня і, завдяки голові УКК проф. Л. Добрянському, перший раз взяла участь у її нарадах делегація американських українців, що складалася з нашого високозаслуженого діяча, проф. А. Грановського, з Мінеапольського університету, і з мене, професора сусіднього Маркеттського університету. Проф. А. Грановський був водночас делегатом Організації Державного Відродження України, викоптований від Депар-

таменту Стейту для неї офіційного делегата на З'їзд. Як приїздив у понеділок вночі і на вівторок рано проф. Грановський визначив нашу нараву для розподілу праці й встановлення нашої тактики. Сада конференція, маючи до розпорядження апарат Департаменту Стейту, була відряджена організація і зібрана коло 1000 делегатів і пресовий з'їзд з усіх країн Америки. Вважалося велике число американців-жидів, разом із рабями, демонстративно висували американців-негрів у прайм-тайм деяких комісій, розмірюючи малу участь. Католіки й протестантські священники й майже цілковита відсутність американців слов'янського, балтійського, кавказького, татарського, каліфорнійського й т. п. походження. Важливість конференції найбільше засвідчує те, що головним промовцем на її відкритті (вівторок, 15 вересня) був відомий генерал Валтер Бедел Смит, підсекретар департаменту стейту, що виголосив свою високополітичну промову, широко коментовану світовою пресою. Це була дійсно промова державного

ЛІТЕРАТУРНА МИСТЕЦТВО РОЗВАГА

Остан Тарнавський

ДЯКІВ РІД

(Нарис)

Це був високий і худорлявий, хоч кремезний, дідусь із синім волоссям, що спадало жовтими смугами на карі, і чорними очима, які живо бігали під густими білими бровами. Його крок був жвавий, і ціпок був лише прикрасою в його широкій, мов лопата, долоні. Жилі на нозі вилізли з короткуватих штанів і закінчувалися дебелистою стопою з пальцями, які широко розсипалися за кожним доріжком землі.

Його трохи похилила вперед постать найкраще dopasувалася до його власного обійстя в селі Добриях. Воно займало осередочне місце в селі, на горбі напроти церковного горба, на якому пишталася дерев'яна церква і прохідство. Через місток понад потічком та й крізь березову браму входило до його резиденції, яка простягалася ген вгору і тянулася далеко аж під новий шлях, що він до Львова. Біля брами велика доріжка, що по ній, вище стайні з трьома окремими відділами: для коней, корів і свиней, а на самому верху височили стара вікова хата з маленькими віконцями і латками нової соломі в старій стрісі та її новим кошиком, який з'явився на ній недавно і замінив її із старомодною курною в нову модерну. Тут на хаті колесо, а в ньому буюкове гніздо. За хатою один широченний лан, переділений доріжкою.

Його місце була призьба — біла, як і він сам. Звідтіля бачив ціле село, його околицю. Звідтіля бачив церковний горб і церкву, з якою зв'язала його служба дяка. Але призьба була його пристановищем лише тоді, коли бував дома. Правда, старість трохи успокоила, але не змінила його волохитської вдачі. Він самий прибував десь із далеких гір, із котрої Тарнави, де кожного передніку бракувало хліба й де маленькі дитки не дозволяли на прожиток всім численним дітям. Ще юнаком, із таким ціпком, як тепер, та й із книжкою за пазухом і вінешним бохоном у хустині, пошкандявав він аж до Львова і тут опинився в мурах Святоюрської святини. Звідтіля вийшов екзамінованим дяком. Але після того він уже не повернувся в рідні гори. Йдучи додому, зачухував у Добриях і добрі люди прийняли його. Тут він і залишився, і став дякувати.

Не знавши, як ставитися дяку в селі, чи його особисті прикмети дозволяли йому зайняти перше місце в селі. Він одружився і став першим господарем і головною особою в селі. Був скупий, але послідовний і негнучкий. Йшли роки і росла його позиція в селі. Та й рід завісив численний.

Я не бачив його ніколи. Мама розказувала мені про нього. Він був уже старик, якому небагато бракувало до сотні, ходив часто до Львова. Туди приїжджали його загляди про молодість. Але бажання волохитства і вроджена скупість шили в нього в парі, і він ніколи не запрягав коней, як пристало на першого газду і дяка, щоб повагою зайхати в столицю. Коли були призначені на роботу в полі, а він так таки привів до когось на віз, а далі й пішки пошкандявав. Старший білий дід у білих штанах і білій сорочці, зіпнутий під шийною шнурочком, знаком дяківського звання, у широкому солом'яному капелюсі і босий — він ішов, а чоботи зв'язані коливались на ціпці, перекинуті через плече. В другій руці — клуночок.

У Львові він відвідував своїх внука і правнука, які жили у цьому місті. Тоді теж бував, як оповідали мама, і в домі моїх батьків. Розпитував твердим басом про всі новини і дарував гостинця: горщик квашеної капуста та й подих родинного села і родинного дому.

Я не бачив його, бо це надовго до великої війни перенісся він у інший світ. Розказували, що він точно окреслив свою смерть. Просто сказав, що помере найближчого дня: положився і спираючи помер. Крім пам'яті про себе залишив він свій рід, дяків рід. Повага для його особи передавалася і на цілий рід. Коли священник помер, то на цьому кінець. Дадуть нового отця духовного і життя починається наново. Що іншого дяк. Дяк помер, але його рід залишився і цей рід живе далі в селі.

В цьому роді жила дяківська традиція. Були і священники в родині, але вони не змінили родової настанови. Зате ж дяки були оригінали і цікаві.

Я їх пам'ятаю двоє: батькових дядьків. Один із них панський син. Завжди у чорному вбранні, в чорному капелюсі з широкими крисами, навіть із чорним платком під шийною, гейби в кольоратці. Він уже мав не витесаний в лісі рід живе далі в селі.

(Закінчення на стор. 4)

Думки про комедію

(До наступної вистави комедії М. Куліша „Мина Мазайло“ театральною групою міста Нью-Йорку)

Якби Микола Куліш нічого більше не написав, а тільки комедію „Мина Мазайло“, то й тоді його ім'я в історії української літератури і театру стояло б на найпочеснішому місці. Справді бо, на сьогодні це вже бездискусійний факт, що комедія „Мина Мазайло“ є найкращою п'єсою доби інтенсивної русифікації України. Якщо ми хочемо знати бурхливі 20-ті роки підсестерської України, роки, коли українська стихія владно завойовувала віками русифіковані українські міста, коли українським силам протидіяло одверто і скочено: розколює і русифіковане міщанство і апарат партійних завойовників, — то ми мусимо знати, мусимо вивчати і мусимо не один раз дивитися на п'єсу Миколи Куліша.

М. Куліш належить до тих небагатьох наших письменників, які найбільшій і найнебезпечнішій проблемі того часу — національній — ставили в основу своєї мистецької творчості. Сам Куліш не раз про це говорив одверто. Варто пригадати хоча б знамениті його думки, що він із виголосу на театральному диспуті в Харкові 1929 року. Полемізуючи проти тих, що радили йому і всієї українській літературі, „не прикипати“ до тем національних конфліктів і боротьби, він мусив зазначити так: „Я набирався сміливості і заявляю тут, що, очевидно, в нашій літературі є настрої обійти цю проблему, бо вона, так би мовити, з огляду літературного успіху, грубо кажучи, щодо літературної кар'єри, небезпечна. І коли мені Рабичев (голова професійної спілки робітників мистецтва, тобто, один із партійних наглядів за театром і драматургією — В. П.) закидав, що я, так би мовити, прикипів до цієї проблеми, то на це дозволяє мені відповісти так: Я... не можу обійти цієї проблеми і не хочу розв'язувати її в білих рукавичках. Навіть і в дальших своїх п'єсах... я все одно буду вбивати і освітлювати національну проблему“.

М. Куліш був принциповий і непохитний у своїх поглядах. Він справді всю свою творчість присвятив ідеї національно-державного становлення і утвердження України в світі. Він не знав ані страху, ані компромісів. Навіть доба терору (від 1933 року починаючи) не припинила його праці. І лише ув'язнення і цілковита довільна ізоляція нашого драматурга припинили, очевидно, назавжди його велику

дворуч працю.

„Мина Мазайло“ — найкраща комедія М. Куліша, де складну проблему русифікації української літератури і театру різноманітних конфліктів і багатоплановий міський підсестерський людський той часу він увіковічнив у яскравих мистецьких образах. Перед вами проходить ціла галерея грайливих образів в найрізноманітніших комедійних ситуаціях. Центральна постать комедії — придуркуватий міщук Мина Мазайло, що вже з батька чи діда русифікований, але довгі русифікаційні роки відчував зневагу і не міг зробити кар'єри через свій неадекватний український акцент (оте прокляте „ге“ і „ге“) і через своє „немілозвучне“ прізвище. Щоб „вйти в люди“, він вирішує після революції за всяку ціну і „правильно проізоношення“ за своїм і оте прикрі прізвище Мазайло замінити на милозвучне російське Маззєнін. Але на превеликий жаль ці заходи затурканого міщука збіглися з добою русифікації (українізації), коли і „правильне проізоношення“, і російські прізвища почали втрачати колишню свою привабливість і суспільну вагу. Так в силу непередбачених умов русифікований міщук Мазайло-Маззєнін опинився знову „в дурнях“, знову в становищі тої верстви, яку „на кожній кроці візують і далять“.

На цій комедійній ситуації М. Куліш будує цілий ряд дуже дотепних і гострих конфліктів, що роблять п'єсу надзвичайно легкою, веселою і захоплюючою розвагою. Але найголовніше, що все вістря Кулішевого сміху і дотепу мало дуже виразне суспільне спрямування. На цьому ґрунті і глядачі і рецензенти преси, і партійно-керівна політична верхівка поділилися на два табори: одні, що відчували в Куліші свого виразника, а його сатиру вважали своєю зброєю в боротьбі з віковою русифікацією і ідіотизмом затурканого міського людства, а другі — відразу збавили силу небезпеки і ідей для свого упрямліюваного становлення, використавши можливість, оголосили, що це чистісінький „український націоналізм“ і що йдеться тут не про звичайний сміх, а про обмеження прав „російської національної меншості“, про те, що їх „на кожній кроці візують і далять“, як скаржився Мина Мазайло в листі до Наркома освіти Миколи Скрипника.

(Закінчення на стор. 4)

Українка здобула американську музичну стипендію

Роксолія Огороднік, учениця Українського Музичного Інституту, класи проф. Романа Савицького, одержала на основі спеціального конкурсу, що відбувся у Філадельфійській Консерваторії в дні 23-го вересня ц. р., стипендію цієї Консерваторії до класи проф.

Едварда Штасмана, довголітнього віденського педагога.

Р. Огороднік була одною з найкращих учениць Українського Музичного Інституту, а у проф. Р. Савицького студіювала від 1949 р.

Українське громадянство мало нагоду переконавшись про непересічний піаністичний талант Роксолія Огороднік з її публічних виступів в Нью-Йорку і Філадельфії (останньою у „Вечері концертів“, з 3-тм концертом Бетовена). Дирекція Українського Музичного Інституту, спрямовуючи Р. Огороднік на дальші студії до однієї з найкращих американських Консерваторій, — дає доказ піклування своїми учнями і уможливлення їм успішного покінчення студій в найвищих американських музичних установах.

Ольга Яримович

Нитиця незабудьон на могилу Сальомей Крушельницької

Я бачу її, як живу, коли востаннє прощалися у місяці травні 1944 року. Прощалися навки. І тоді стисало горло, мовчки дрижали уста, а очі ва слізами не бачили її краще, як тепер. Серце щеміло, виривалося з грудей. Хіба воно знало, що це вже навки? Вона хотіла ще зійти вниз — на хідник. Я ніяк на це не могла погодитися. Вона ж з взноурою ногою, по нещасливому випадку, мусіла ходити з допільною палицею.

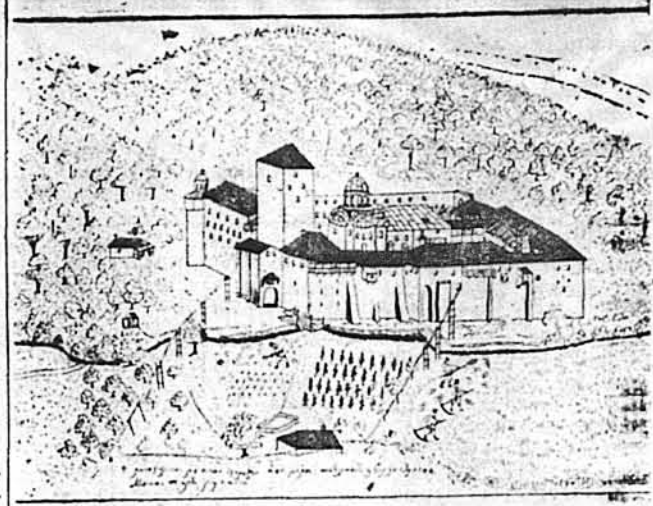
Ми жили майже в сусідстві. Іде, було, до мене поволи, мов королева, масстатичною, холодною, із масстатичним виразом обличчя. Люди уступають з пошаною з дороги королеві пісні, що здобула світ для нашої пісні.

Ах, яка я була тоді щасливою з нею! Ми сідали за фортепіано, забували за світ і воєнні страхотки. Ми були тоді неначе на іншій, кращій планеті.

Вона, як мати рідній дитині, передавала мені свій найдорожчий скарб — пісню, українську пісню. Вона учила мене співати цілим серцем, як вона сама це робила. Другої такої, як вона, я ще не чула і мабуть, чути не буду.

Оце десять років недавно минуло, як вона звелачала мені іменни своє пісню. Це було невинним частям для мене і насолодою для моїх приятелів-гостей. Вона вже тоді не хотіла публічно співати, хоч як її просили. Вона

(Закінчення на стор. 4)

В. Барський: Руський монастир (1744).

В. Січинський

ВАСИЛЬ БАРСЬНИЙ

(Продовження)

Ще в 1744 р. Василь Барський, довідавшись, що в Київській Академії відкрили „Грецьке училище“, нав'язав листування з професором грецької мови Симоном Тодорським, який запросив Василя Барського приїхати до Києва та заступити його як учителя грецької мови. Російський резидент в Царгороді Вишняков відтавав візд, а вже наступний російський резидент Несклов, арештував В. Барського і відправив його кораблем через Чорне море. Одне Барському пощастило звільнитися. Та все таки туга за Батьківщиною, після 23 річного перебування на чужині, перемогла... У неділю В. Барський сам помянувався через Балкан на Україну. В Будапешті, 6 жовтня 1746 р., Барський одержав листа від префекта Київської Академії — В. Ляшевського, з проханням прискорити свій приїзд, щоб зайняти в Академії катедру грецької мови. Весною 1747 р., Василь Барський рушив через Молдавію і Польщу і прибув до Києва 2 лютого того ж року. Проживши в домі батька лише 35 днів, Василь Григорович Барський вмер 7 жовтня 1747 року, маючи всього 46 років. Знов таки мусимо ствердити, що така нагла смерть прийшла в загадкових умовах, подібно до несподіваної смерті згаданого Рувима Турського на острові Хіосі, де все були московські агенти.

Київська Академія справила своїм студентам і новоіменованому професорові урочистий похорон. Над могилою виголосили прощальні промови 8 найкращих студентів Академії. Оскільки високо цінили заслуги небіжчика, свідчить факт, що його було поховано коло академічної (Братської) церкви „проти вітаря головної церкви“, де була і чавунна плита з довгими надписом. Сама церква, побудована гетьманом Іваном Мазепою 1695 р., була зовсім розібрана совітською владою в 1936 р. І так останні сліди могили щезли...

Роль Василя Барського не обмежується лише його дослідною працею та релігійною місією, але має також політичне значення. Пригадаймо, що В. Барський вийшов з Києва безпосередньо після трагічного кінця гетьманування Павла Полуботка. Були це часи гетьмана Данила Апостола та постійної російської супрематії. Провідні українські верстви не могли помилитися з втрачанням своєї державності та ухвалили різних заходів дипломатичних та пропагандистських, щоб зацікавити своїх сусідів і цілий культурний світ українським питанням. Немале значення надавали також Близькому Сходу, як це знаємо з акції гетьмана І. Мазепи.

Нам ще не відомо, яку саме місію виконував Василь Барський з доручення своїх земляків. Не треба забувати, що в давні часи побожні мандрівники та мистці часто виконували дуже важні політичні місії, або були зв'язковими у політичній діяльності провідних верств громадянства. Зовсім певно відомо, що російські резиденти в Царгороді, зокрема Несклов, через своїх агентів пильно слідкували за кожним кроком В. Барського та його переслідували. Тому Барський мусів прибирати інші прізвища, як „Плак“ (грецьке „Плаксо“ — мандрювач) і „Альбов“. Автор цих рядків уперше поставив питання про політичну роль В. Барського в своїй статті в часописі „Час“ („Література, наука, мистецтво“, Форт 1947, ч. 35). Зокрема піднісавши відмітки, що під час мандрування В. Барського і його перебування дичі в Царгороді і Солуні, закордонно був Филип Орлик і в роках 1722-1734 жив у Солуні. Гетьман мав постійні зв'язки з Царгородом — цим головним на ті часи центром дипломатичної боротьби та політичних комбінацій для цілої Східної Європи і Близького Сходу. Не пройшло і 5 років від того припинення автора цих рядків, як проф. І. Боршак в „Паризі опублікував „Діарій“ Филипа Орлика, де з безпосередньої відомості про зносини гетьмана з Василем Барським! Зокрема, в своєму „Діарії“, П. Орлик подає під датою 9 груд-

(Закінчення на стор. 4)

Микола Понеділок

ДВА З'ІЗДИ

Голова спілки радянських письменників України товариш Олександр Корнійчук впав на ліжко і тяжко-прежато зідхнув. Думки його почали по-ударному працювати. Одна одна викинували на соціалізм, одна одну випереджували — і від цього бідна голова голови спілки письменників майже тріщала.

— Завтра з'їзд письменників України — чи ти все приготував до цієї знаменної дати? — шептала йому одна голос.

— Майже все — заспокоював його інший.

— А чи всі працівники пера будуть паплюжити своїх покійних колег, будуть каятися і обіцяти в майбутньому підвищити на двісті відсотків ідеїну продукцію праці?

— Думаю, що всі — питала і відповідала корнійчукова голова.

Тут думки наміть заспокоїлися. Але мабуть для того, щоб через хвилину це сильніше запрацювати.

— А чи всі будуть голосувати одностайно, га?

— Напевно всі. А може якийсь дивак не хоче жити, хай голосує проти.

Тут Олександр замріявся.

— Уявляю, що завтра буде творитися в будинку спілки письменників. Який зчиниться літературний хаос! До початку з'їзду-всі будуть бігати, один одного перепитуватимуть:

— Що, ви будете говорити на з'їзді, товаришу?

— А що-ви?

— Не знаю! Слухайте, мені що ніч снився наш покійний вождь товариш Сталін. Що це може значити?

— О, друже, бережіться. Або захворієте на рака, або арештують...

І біганина... Як у фітми під час пожежі... А він, Олександр Корнійчук, сидів з Валентою Львівною Василевою і заспокоюватиме переполоханих працівників пера.

— Не хвилюйтеся, товариші. Наскільки мені відомо, великих арештів після цього з'їзду не передбачається. Може три-чотири особисті арештують для постраху іншим.

Володимир Миколайович Сосюра, певно впаде з рук на землю його найновіша збірка віршів.

— Це напевно на мене черга — подумав він. Але враз візьме себе в руки і міцним голосом заявить йому, Корнійчукуві, і колегам:

— Знаєте, товариші. Я зараз пишу драматичну колгоспну поему „Довгоносик і цукровий буряк“.

— А я — каже Андрій Головою, — закінчую роман-епосею в трьох частинах „Соціалізм на конячій фермі“.

Біля стін, як завжди, мовчки стоять Павло Тичина, Юрій Смолич і Оксана Іваненко.

— А що ви тутете в честь з'їзду письменників, товаришу Олександр Дмитрович?

В неї буде пригтована відповідь задалегідь, тож вона негайно відповість:

— Збірку оповідань для дітей дошкільного віку. Збірка має назву „Уол-стріт і бактерії“.

— Цікава тема для дітей, — каже Смолич. — А я, знаєте, готую повість про радисне життя шахтарів Донбасу під назвою „Дяхасм вугілля“.

— А ви, Павле Григоровичу, що поспізували?

Тичина напевно захвилюється. Досвідченому психологові можна буде помітити, що він невдоволений таким надтоділним запізненням.

— Працюю над двома циклами поезій. Перший має назву „Коли партія каже — нам нічого казати“. А другий цикл індустріальний, присвячений машинно-тракторному заводові, звється „Шарикопідшипник“.

З протилежного боку розмовлятимуть товариші Рильський, Гончар, Малишко, Яновський. Біля самих дверей гуртуватимуться Сякренко, Рибак, Панч, Наталя Забіла та Сава Голованівський. То там то тут буде чути дискусії на літературні теми. Поети говоритимуть про нафту, кореноплоди та безробіття у джунглях Африки, прозаїки і драматурги про сніфферми, дизельні мотори та розведення вівчарства на півночі.

Олександр Корнійчук перервав думки. Солодко потягнувся в ліжку і позіхнув на сто п'ятдесят відсотків. І знов почав мріяти про завтрашній з'їзд.

— Отож всі дискутуватимуть. В дверях стоятимуть налядачі з державної безпеки. Він, Корнійчук, чинно підведеться і відкріє з'їзд. Аплодуватимуть. Наглядачі з державної безпеки слідкуватимуть, чи всі плескають. І чи у всіх усміхнені обличчя.

Знов Олександр позіхнув. Надійшло думати. Взяв зі столу найновіше число „Радянської України" і почав читати передову статтю. Не встиг прочитати і третину, як в тій позі, в якій ятав, мертвецьки заснув.

І снігави голові спілки радянських письменників України дивиний-предивний сон. В якомусь великому, залитому сонцем, палаці, відкривав він, Корнійчук, правдивий з'їзд письменників України. Скрізь квіти, сміх, а на стінах жодного портрету мертвих чи живих вождів. Двері в палаці розчинені навстіж і ні з одних не видно постаті з міністерства внутрішньої безпеки. Письменники говорять голосно і не оглядаються, що їх хтось почує.

— Знаєш, — каже Головою Сосюра, — я пишу страшний роман про голод в 1933 році в колишній Радянській Україні. Ця тема мене вже давно поховила.

А я, — каже Сосюра, — закінчую поему про добу арештів, добу скочивши.

І враз Сосюра почервонів. До залі зайшла група осіб. Спереду групи стояли Улас Самчук, Докія Гуманна, Іван Баргун і Осьмачка з валізою в руках. А за їхніми спинами показувалася голова Євгена Маланюка.

Сосюра вимір прощити між Самчуком і Гуманною і став перед височинним Євгеном.

— Друже Євгене, Маланюче рідний, прости мені. Ще за проклятих радянських часів я тебе в одному вірші оплюгав. Але, повір Євгене, мене змусили до цього. Вибач.

Маланюк скинув капелюха.

— Я знаю, Володимире, що тебе примусили. Вибачаю. Ось моя рука.

— Ні, Євгене, поцілуємося в знак дружби. І чоломають Сосюра і Маланюк.

Придивляється Корнійчук до глибини залі. Що там говорять? Що там твориться?...

— Друже, — з заломом виголосу Вишня до Тичини, — я завтра даю до друку сатиру про колишню комуністичну партію. А ви ж що поробляєте?

А Тичина замріяно:

— Нарешті я можу писати, що я хочу. Пишу вірш про Почаївську Богородицю.

І ось йому, Корнійчукуві, вирисли крила і він іде, чи то плыве, чи підлітає до трибуни. І не то каже, не то співає:

— Дорогі друзі, відкриваю з'їзд письменників України.

Напереді стоять Рильський, Собко, Бажан, Іван Ле, Новиченко, Наталя Забіла. Вони крикнули:

— Слава! — і весь палац підхопив їхній оклик.

— Поступило пропозиція, — виголосу Корнійчук далі, — вшанувати вставанням наших дорогих друзів по перу, які згинали тіл більшовицької руки впродовж тридцяти п'яти років. Твори яких під стрихом смерті були зароблені по цілій Україні. Вшануємо світлу пам'ять Миколи Куліша, Досвітнього, Пилипенка...

Підселив Малишко.

— Кириленко не забудьте, Коцюбу, Плузника, Підмогильного, Косинку...

З гурту, де стояв Купчинський і Керницький хтось крикнув:

— Згадаймо Буревія, Еліка, Погансена, Чупринку, Філяського, Івченка...

Взяв слово Іван Ле.

— Пригадую Вам, шановний з'їзде, ще Сікаренка, Вухняля, Вороного.

— Забули згадати, — кричить зсердини Наталя Забіла, — покійну жінку-письменницю Зинаїду Тулуб, авторку широковідомого роману „Людолови“.

— Прощу згадати, — каже Самчук, — нашого колегу покійного Аркадія Любченка.

До переду проштовхалася Докія Гуманна.

— Пом'янемо, — каже вона, — Юрія Клени і Мосецька. Хай їм царство небесне буде. І перекричалися.

І всі кажуть, кажуть, і не бояться, не оглядаються, не трясуться.

Пому, Корнійчукуві, ще більші крила вирисли. В грудях вільно. В думках світло. В душі жодного постраху. Він зібрав всю силу і перекричав всіх.

— Друзі, передаю керівництво правдивим українським з'їздом людям, яка недавно повернулася з Сибіру. Передаю Євгенові.

І... прокинувся Корнійчук. На чолі виступив холодний піт. Закинувшись у люстро. Лице було скріплене жахом. Поглянув, чи нікого нема в кімнаті. Одні стіни. А вони, як відомо, не вміють розгадувати снів.

Він з радости тріпонував головою.

К. Туркало

ОТЕЦЬ ГРИГОРІЙ

На початку XX століття в Кам'янці-Подільській духовній семінарії був семінарський духовник, свящ. о. Григорій Кондрацький. Це була найважливіша особа. У кожного разу він мав свої дивацтва, і в розмові мав звичку дуже часто вставляти рефрен — „чуте-масте“. А при семінарії була така дразкова школа. Це ніщо інше, як початкова школа, де вчилися діти міщанства. Такі школи були тоді при всіх духовних семінаріях, спеціально для того, щоб семінаристи старших класів відбавляли в них учительську практику, бо кожний, хто кінчав семінарію, мав право бути священиком, набував таку права бути учителем початкової й вищої початкової шкіл та в перших класах середньої школи.

У цій „дразковій школі“ в Кам'янці на Поділлі за „лаконичності“, тобто учителя релігії, чи Закону Божого був о. Григорій Кондрацький. Людина, хоч і з освітою, але не дуже високого розвитку, тим то йому важко було розбиратися в глибоких філософських, релігійних питаннях, і він по-своєму, по-просто, іноді бував примушений знаходити вихід у важких питаннях релігії. Довелося йому пояснити школярам, що то означає, що Бог один, але в трьох особах: Бог, Син і Дух Святий, тобто „троїчність лиця“. І ось о. Григорій виявився з цього важкого питання дуже просто. Узявши першу, — дитину шапку котрогося із школярів, він почав:

„Ось бачите, діти! Оце Іванова шапка; вона має підкладку, усередині вату, і верх, тобто складається з трьох частин. А шапка одна. Отак і Бог має три лиця“.

На лихо йому якраз у тому саме часі, на свято, місцевий архієпископ, бувши в Семінарії, захотів відвідати її, що „дразкову школу“. Довідавшись, що саме на цьому місці учні вивчають Закон Божий, він запитав одного учня, як він розуміє те, що Бог один, а „троїчність лиця“. Школяр, що може тільки вчора чув пояснення о. Григорія, не задумуючись, відповів: „а це Іванова шапка“. За це архієпископ усунув о. Григорія від законотворчості й зробив йому сувору догану.

Пізнавши о. Григорія, у розмові з семінаристами, з відчуттям своєї правоти, скарги на архієпископа, що той несправедливо його покарвав: „Ось, чуте-масте, коли я був на параді в с. Кіміївці, то їздив такою чорною конною, що в цілому повіті ні в кого таких не було, а він каже, що я не мій Закон Божий викладаю“.

Був ще такий випадок із

цим о. Григорієм. Він був іррей і очікував нагороду — найменування його протоієреєм. Він очікував цього з мрійливо-солодкими почуваннями і вдень і в нічний снах. Справа затягувалася й чомусь довго не надходила ця нагорода. А в стосунках із семінаристами він був дуже простий в обходженні, жартівливий і говіркий. Тим часом у п'ятій класі вже в останній класі семінарії був учень, чи як тоді називалося — бурсак, на прізвище Семенків. Це була людина похмура, без нахилу до веселощів юнака; не любив він, як інші бурсаки, „постриліти“ за гімназистками, десь потанцювати на вечірках, а більше читав книжки й учився. І він набув собі слави переконаного „парубка-кавалера“. Над ним підсміювалися інші бурсаки, підсміювалися жартівливо при нагоді й о. Григорій. Зустрічаючись із Семенком, о. Григорій завжди смішком запитав його: „Ну як, чуте-масте, Вадим? Кавалерство?“ І це було при кожній зустрічі. Обридло Семенку вислухувати щоразу таке запитання й він відмовлявся якось робити відповідь. Одного разу, коли, може вже в якийсь десятий раз, о. Григорій запитав його: „Ну, чуте-масте, як Ваше кавалерство?“, Семенків відповів: „Так, як Ваше протоієрейство“. Отець Григорій ображений й навіки розгнівався на Семенка.

Отець Григорій мав синів, літнього хлопця, що вчився вже в університеті. Він його дуже любив і ніколи, у розмові із семінаристами, не міг утриматися, щоб не заговорити за нього й не похвалитися, якого то він розумного сина має, що добре вчиться, співає й грає. Але міри в похвалі не вистачало, він не відчував. А з того виходило іноді предмети курйози. Одного разу в гурті бурсаків, серед яких був і о. Григорій, розмова топилася за якогось спільного знайомого, колишнього бурсака, що добре грав на скрипці й вбивався на справжнього професійного скрипаль. Хотіло було те, що за царських часів, але розмовляли українською мовою. У Кам'янці-Подільській Семінарії не була не новина: — у позакласному житті панувала українська мова. Говорили іноді по-українськи й о. Григорій, бо й він був з походження українцем, такий собі малорос. І ось о. Григорій не промину нагоди в цій розмові похвалитися й тим, як його син грає на скрипці. — Ото, чуте-масте, який Ви послухали, як мій син грає! — устатив о. Григорій, покліпуючи, за вродженою звичкою, поківами.

Таж той, можна сказати,

Як діє тривимірний фільм

В цьому році міста і кіна левізіонних апаратів у дії, а американського континенту в них кожний може дома похвалитися тривимірним фільмом. Себто в кіні глядач часом має враження, що він бачить образ не на площі, а в просторі. Справа ця не зовсім нова, бо її коріння сягають до 1831 року.

В 1927 році народився звуковий фільм. Він усеюв відразу в тіні тієї кінової ілюзії, що вимагав тільки нових апаратів, а просторовий фільм вимагав цілу революцію. В продукції фільмів та фільмових апаратів і в будові самих зрушень. Вукалівав апарат доводилося короткого часу німий фільм, який десяти років одушевляв народ, втрачати свою цінність і всяке фільмове підприємство, коли хотіло жити і розвиватися, мусило переставитися на звуковий фільм.

В 1953 році починає набувати права громадянства просторовий фільм, що його зовуть тривимірним чи тривимірним (довжина, ширина та глибина). Фільмові компанії-продюсенти, виробники фільмових апаратів та й самі кінотеатри стали перед такою кризою. Перед такою кризою стали також артисти, режисери та фільмові письменники. Криза дошкочує до того, що за останні роки від 1945/46 років починаючи, зменшився приплив грошей до кінобизнесу, бо кіно стало віддавати все менше людей. Статистика подас, що коли в роках 1945/46 річно в Америці віддавали кіно 80 мільйонів людей, то в році 1952 кіно віддавало лише 40 мільйонів людей. Отже тим самим прибуток упав наполовину. Одною з причин такого стану є факт, що фільмова індустрія стала випускати на ринок менше цінних фільмів, щоб дурняком більше гроша заробити, — а далі і телевізії. В Америці нині є коло 20 мільйонів те-

вже справжній скрипаль, а ваш син тільки аматор — відназвав хтось із бурсаків. — О, не кажіть, чуте-масте! — заперечив о. Григорій. — мій син, як ви знаєте, був на скрипці, то грає, грає й не втомлюється. Бував на грах, грає, а одна струна йому візнала, та й він луснув, а далі далі. Дивлясь, друга струна йому луснула, а він далі грає. Потім після третьої четверта струна луснула, а він ще грає. Загальний регіт пошепав останні слова о. Григорія. І він зникновий відійшов і пішов додому.

Ного син таки справді добре вчився й пізнав вибіє на науковця, але скрипацем так і не зробився, дармащо „міг“ грати на скрипці без струн.

IV. Літературно-Мистецький Ярмарок у Нью Йорку

Володимир Бабах, баритон, співачка Academy of Vocal Arts виступає із солоспівом.

Роман Гудинський — 10-літній музикант, виступає з фортепіанним сольо.

моменту, коли не всі фільми йдуть разом, краще їх не бачити.

Система Нечурал Віжін (3-Д) діє так: 2 синхронізовані камери знімають 2 фільми з різних позицій під невеликим кутом. Два окремі проекційні апарати пускають фільм синхронізовано на екран. Коли на такий фільм глядачів, то в якому-то окулярах, які кожний відвідувач кіна дістає при вході до театру, постас враження просторовості. Ця система невідгніда тим, що від поліризованих окулярів болять глядачів очі, люди з окулярами взагалі дуже важко вдержують цілий сеанс, треба сидіти в центрі театру, щоб усе добре і природно бачити, шмигати і перуки артистів налето відлітають від тіла (брови виглядають як мітли, струнки артисти як нитки, добрі груди артисток як горні т. п.).

Система Сінема-Скоп вийдена ще у Франції в 1931 році. При ній камера знімає фільм через сочку короговану на білшу віддалі так, що вона стискає образ по довжині в квадрат. Проекційний апарат знов же спеціальною сочкою побільшує стиснений образ знову в довжину. При цій системі екран мусить бути досить великий (розміри: довжина 2,66 разів висота). В цій системі добре виходять природні світіння, наміст, в приміщеннях слабе. В загальному просторове враження слабе. Треба багато синхронізованих голосників по цілому кіні.

Система Паравіжін нагадує систему Сінема-Скоп, лише розміри екрану дещо менші, бо 1 (висота) : 1,66 (довжина). Також система Магна Скрін діє так, як система Сінема-

Скоп з тим, що в неї потрібно

цебильшого екрану. Найдосконаліша система — це Сінерама, хоч вона і найскладніша. Вона не вимагає в глядача окулярів і не мучить глядача. Вона має нині найкращі вигляди на те, що пробується в житті, хоч вона короткова.

Нині в Голівуду зв'язку з переходом на нові системи, ситуація така, що виробники Барнер Бродерс замикнули свій підприємство на 90 днів, а інші компанії дуже здерливі з випуском нових фільмів. Артисти ходять на 80% їх кількість без контрактів, а з 1200 фільмових письменників зайняти лише 135. Тепер експериментують над тим, щоб тривимірний простий і кольоровий фільм подавати через телевізійну так, щоб кожний міг дома даром бачити фільм, а не йти до кіна і ще за все платити. Телевізійні втримуться, як загально відомо, рекламою різних товарів, а фільми подаються тільки як розрада для нульної реклами даром.

МС.

(„Новий Шлях“)

БІБЛІОГРАФІЯ

Василь Барка. „Рай“. Роман. Видавництво „Свобода“, Нью Йорк, 1953, стор. 310. Обкладинка Юрія Солов'я.

Проф. Г. Ващенко. Український ренесанс XX століття. Видавництво „На Варі“, Торонто, 1953, стор. 80.

Смолоніс чотого Островерха. Хроніка тактичних відтінків УПА: „Лемко“ і „Маківка“, 1944-1948. Видавництво „Дло Зброї“, Мюнхен, 1953, стор. 168.

Леся Українка. Твори. Том II. Лірика. За загальною редакцією В. Якубовського. Видавництво Спілка Тіщенко-Вілоус. Нью Йорк, 1953, стор.

ДЯНІВ РІД

(Закінчення зі стор. 3)

топірець, але купував чорну халатину, або й парасолу та й був постійним гостем у Львові. Халатина своїми частими відвідами в списку, а в себе заводив постійні суперечки із священиком про всякі церковні правила, які — як йому здавалося — він краще знав.

Другий був господарем. Мав велику господарку і пильно її обробляв. Дяком був у свято і в неділі. Тоді теж пристроювався в темний сурдут і прикріплював під бороду шматок сніжної, чи рожевої стрічки — відповідно до свята, чи дня його діявського свята. В церкві накладала окуляри, хоч читав книги понад ними, зісунувши їх низько на ніс. Виспівував він весело і приспівом і завжди високим тономним терором. Він не мав такого високого знайомства і не читав тих усіх книг, як його родич, але теж і він вносив кількакратно прохання до консисторії про дозвіл носити кольоратку. Амбітний був дяк.

Ні тому, ні тому не довелося дякувати у рідному селі. Та — не зважаючи на те, традиція дякового роду в Добрянці залишилася. Хоч і приїшли туди інші дяки, хоч і роки пройшли від того часу, коли помер старий наш дяк, то все ж обійсти на горі напроги церкву залишилось „дяковим обійстям“ і всі його мешканці „дяковими“.

Я бував хлопцем у селі моїх прадідів. Правда, все було там змінене. І господар мав інше прізвище, бо якесь із дідач дістало обійстя і пристав до неї жених іншого роду. І стояла вже велика хата, крита дахівкою, з чотирма світлицями і великими вікнами. І побіч неї власне криниця. Але традиція жила. Ось за новою хатою — стара з тою ж дахівкою стріхою. Ось перед загородою на толоці при дорозі та сама громадянська криниця з журавлем напроги дякової брами, щоб дякові близько було по воду. Ось і той самий нескінчений лан за хатою, що йшов ген до великого, тепер штурованого шляху до міста. Із тієї самою повагою відносилися спісменішани до дякових нащадків. Мені можна було йти в церкву через захристію та й стояти зараз такі при алтарі. Всі дяківські хлопці однокласні оглядали мене цікаво, а мамі пояснювали їй, що це „дяків хлопець“ приїхав зі Львова. І це якось дивно звучало.

Старі давні часи, коли цілими родовою традицією. Це той самий час, який у незабутніх картинах з життя галицького духовенства описав Богдан Лепкий. Неповоротний час, який вже не повернеться. Мені теж довелося віддати свою дань родовій дяківській традиції. Приїхавши сюди — на нову землю, я потрапив до священика та ще й тоді, коли там не було дяка. І так з примусу обставин довелося мені співати парастас. Навіть дехто з учасників цього парастасу говорив захоплено, стискаючи мені руку, що „но професор має верні голос“, але це був лише комплімент для роду, а не для мене.

Для мене був лише один долар, — перший долар, який я заробив в Америці.

Нитиця незабудьок на могилу Сальомей

(Закінчення зі стор. 3)

(6 дочок і син) напевно не будують. Покинувши вернулася у 1939 році до Галичини. Спершу перебувала в Зеленому, а опісля у власному бардівському сусідстві, домі у Львові при вулиці Крашевського. Там жила вона з сестрою Анною. Думаю, що скромність не повинна аж так далеко стати на перешкоді, щоб членів її родини довели до бачити наші культури зайняли одне з чільних місць і спомини про ціле її життя, а не тільки мистецьку діяльність, повинні перейти до історії нашого мистецтва. Не від речі буде пригадати, що непересічний мистецький талант дістали в спадок також інші члени її родини та про це повинні написати ті, що краще за мене це знають.

Останні роки життя Покійної у Львові не були щасливими. Восени ліхотилля, зміна одної жорстокої окупаційної влади другою, труднощі роздобути найкращі засоби до життя, не було під силу покинути.

Від 1942 року ми обидва запризначилися. Вона була в мене і при нагоді стрічалася з покинутою уже, Оленою Косач-Кривенюковою, сестрою Лесі Українки. О. Косач-Кривенюкова, з якою я різножисла в дружній відносинах, мешкала тоді у мене та писала спомини про діяльність і життя Лесі Українки. Я дуже часто заходила до Сальомей Крушельницької. Годі було її розважати, бо якраз виходило наврешні. Молоде-

Тільки скромність покиної ставала на перешкоді пізнати широким колом її цінності як людини. Цінності, які могли б послужити за приклад для тих, що хотіли б знати часті у житті, а не бачити, що вона лежить перед нами.

Нехай кілька одних рядків, хоч як нескладних, що походять із широким серцем, будуть китичкою незабудьок на далекій від нас могилі на Рідній Землі. А те, що хотіли б сказати П. Духовій нашій сестрі, нехай Воїм північ занесуть на її могилу та райським співом шебечуть їй навіки.

Думки про комедію

(Закінчення зі стор. 3)

Коли б хтось з нас, сучасників Миколи Куліша, в роки тридцятих української літератури в першій половині 30-их років, сказав був Кулішеві, що два десяти років пізніше його заборонену переможену Мазинінін комедію „українська війна еміграції мати-це змогу виставляти в найбільшому світовому місті, де пересікається культура і мистецтво всіх народів і рас світу, що Куліш вважав би це, або фантастичним сном літнього поета, або хворою уявою божевільного Народного Малахія (Станіславського) про ефемерну „голубу даль“. Але як часто все так ствердити, що це не фантастичний сон, ані ефемерна „голуба даль“ його улюбленого трагічного персонажу, а звичайна наша юрська театральна мистецька дійсність.

Зрештою, зносини Василя Барського з гетьманом Пилипом Орликом і перебування в його домі в Солуні, „близько, як рік“, пророческо свідчать про його національну приналежність та політичний світогляд світлого дороговказу великого гетьмана І. Мазепи!

Б. Подольск

ВАСИЛЬ БАРСЬКИЙ

(Закінчення зі стор. 3)

ня 1730 р., що він одержав листа з Александрії з датою 6 вересня 1730 р., від Василя Барського. П. Орлик подас біографію В. Барського, згадує і несподівану смерть архимандрита Р. Турського, що мандрував з В. Барським. Далі П. Орлик записує, що „року тому чотири, В. Барський мешкав у мене більш як рік“ (1726) і що він бачав біл мати В. Барського ще раз у себе, бо міг би тоді довідатися від нього про все його подорож та про різні краї і люди. „Бо він з природи вельми цікавий, певно не обмину і найменшої справи та описав ретельно всі ці східні країни, що в них бував і все, що бачив“ (І. Борщак „Діла і дні Гетьм. П. Орлика“, за невиданням Діарію. НТШП. Кореспонденція, Савель 1952, ст. 18-19). П. Орлик нічого не згадує про розмови з В. Барським на політичні теми, ані про якийсь спеціальне завдання для Барського. Але так само П. Орлик ніде в своїй „Діарії“ не говорить, про що він говорив при своїх відвідинах французького чи голландського консула в Солуні, хоч самі факти відвідинах занотував в кількох місцях свого „Діарія“. Очевидно, що особливо важливі і секретні справи і розмови П. Орлик взагалі не записував до свого „Діарія“. Так само і Василь Барський у своїх дослідних описах цілої своєї мандрівки ані словом не згадує про свою зустріч і довший побут у гетьмана П. Орлика, що очевидно було б актом державної зради.

Великий подвиг відважної людини, з спільною долею і широким колом духовних зацікавлень, особливо яскраво і вартісно відбився в його студії і дослідних архітектурних пам'яток. Треба ще згадати, що рідний брат нашого мандрівника — Іван був визначним київським архітектором і ті свої знання і замислювання вніс в брати Барські найперше в Київської Академії.

Уже в початках своїх мандрівних записок, автор виявляє незвичайну спостережливість і талант до опису, аналізу і синтезу. Він описує не тільки самий процес мандрівництва, здобуття поживи та допомоги людей, але постійно описує красоти, явища природи, підсоння. Однак найбільше спинається над описом міст та їх архітектури, укріплень, пристаней та інших споруд. Його опис будов просто зразковий. Не тільки подас відомості про будівельні матеріали, плани, архітектурні форми, прикраси, але розміри, способи перекриття будов і вигляд даху, деталі дверей, вікон і, не рідко, спинається докладно над історією будов. Для того використовує місцеві архівні і літературні джерела, епіграфічні пам'ятки та усні перекази (ці останні подас дуже критично). Самі описи міст, монастирів і храмів незвичайно послідовні, систематичні, методичні. Зокрема про храми не забуває подати форму і характер плану будови, розміри, фундаменти,

систему перекриття, скіплення бань, різьб, прикрас, ікон, давній, розпису, все малює на увазі краєу і гармонію форм і барв. В багатьох випадках подас точні обміри і рисунки планів і загального вигляду будов. Це метода дослідника і мистця, що цілком мистецькі твори та захопленість ними з ентузіазмом, а при тім зі суворим об'єктивізмом.

Особливо зразковий опис В. Барського церков відомого монастиря Атоу — цього мистецького осядери, що довгий час був джерелом мистецтва т. зв. „візантійського ренесансу“ для цілого християнського Сходу. Ці описи такі докладні, точні, вичерпні і такі фахові, що ще досі не втрачають своєї джерельної вартості. Досить вказати, що відомий дослідник візантійського мистецтва проф. Н. Кондаков, що перед першою світовою війною вважався у Росії найбільшим авторитетом, а після війни займав катедру візантології на Карловому університеті в Празі — постійно використовував працю В. Барського і можна сказати, використовував безцеремонно. Хоч Н. Кондаков, за царських часів, при великій матеріальній допомозі Російської Академії Наук організував спеціальні „експедиції“ до Царгороду, Греції і на Атон для дослідження мистецьких пам'яток, але опис архітектурних пам'яток Атоу подавав, не після власних спостережень і дослідів, а просто... списував описи зроблені нашим Василем Барським в 1745 році — отже описи виконані 150 років перед Кондаковим! Стверджуємо цілком певно, що архітектурний опис „Голубої т. зв. триконхової церкви на Атоні з 1293 р. уміщений в праці Н. Кондакова „Пам'ятники християнського мистецтва на Афоні“ (Петербург 1902) — це дослідно передисаний опис Василя Барського (Гл. „Странствование Василя Григоровича Барського по святымъ мѣстамъ Востока, 1723-1747, Петербург 1885-1887“). Виявляється, що наукова описова метода новітніх російських учених нік не перевищувала методи української вченості половини XVIII століття!

Після смерті Василя Барського, оригінал його рукопису „Путник“ і альбом рисунків зберігався в домі його матері до 1794 р. Цей рукопис перенесли в численних рукописних копіях і вони були широко відомі по цілій Україні. Перший проект видання „Путника“, належав С. Тодоровському і Олексі Розумовському. Перше здійснене видання належить Василеві Рубанові „Післяходца Василя Григоровича Барського... путешествие къ святымъ мѣстамъ“, 1778 року і згодом й інших видань. Видання Рубанова — це груба профанація писав автора, з самовільними змінами і доповненнями редактора та „виірпаленням“ староукраїнської кирилиці мови на сучасну московську мову, про що признався і сам видавець-редактор. Дальші численні російські видання були наслідком „ревнітель православних“ та офіційної московської політики „завільнення православних“ з під мусульманської зверхності і опанування Царгороду. І так в 1847 р. в Москві вийшов витяг з „Путника“, під загальною назвою „Путешествіе во Терусалимъ“, що витримало 3 видання.

НА ПОЧАТКУ АКАДЕМІЧНОГО РОКУ

ЮНІ ЧИТАЧІ Й НОВІ КНИЖКИ
З УПРАГОЗНАВСТВА

(Закінчення зі ст. 2)

в середині і піднімається агору. Наймодерніший подвійний міст будуватиме тепер в системі нової Конгрес Стріт Сурпайтайв!

В українській оселі цього року, заздала Українському Народному Союзові, перебували малі союзівці-сироти 10-літній Микрослава Мушак і Ростислав Риндик. Це діти новоприбулих родин, батьки яких подбали про членство в У. Н. Союзі. Хоч невелика ще поміч, та проте щира й в додатку доказує, що УНСоюз дає не лише про великі народні справи, але й про малі! На селі, над озером Равид Лейк, серед дубів, пращали

Секретар 335 відділу п.
Мотулька поважно заведу-
вав і його пост перебрав п.
Кухарський, мол.

114-тий відділ УНСоюзу
проголосив мобілізацію пра-
вославних українців до Ук-
раїнського Народного Союзу.
Видав окрему відозву в пресі
і радіо зі закликом, до право-
славних українців. Звичайно,
до відділів УНСоюзу можуть

New York C
REGISTE
DEMO
in a

Управа 114 Вд. УНС.
Адреса Секретари:
Олександр Каложний,
1245 Н. Дамн Ав.,
Чикаго 22, Ил.
Тел.: АР — 6-3835

УКРАЇНСЬКИЙ РОДІД АПЛІКАЦІЇ!
Всех зацікавлених в особливостях, що
Р СУБОТУ, 10-го ЖОВТНЯ н.р.
год. 7. ввечора в доміашній Нар. Клубу: 77 Samoil Ave.
Central Falls, R. I.

УВАГА! ТРЕНТОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!
Братство Бунних Волонс І УД — УНА
 Ставить в Трентон, Н. Дж.
 має шану запросити все Українське Громадянство міста
 8 оклидні на.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОНОЛІЦЯ! УВАГА!
ДРАМАТИЧНО - ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ГУРТОК
"ДЖЕРЕЛО" сезону 1-го Відділу МОЛОДИХ
УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ в НЬО ЙОРКУ

...виплатову...

ПЕРШУ ОСІННЮ ЗАБАВУ

...яка відбудеться...

в суботу, дня 17. жовтня 1953 р.
у великій залі **БЕТТОВЕН ГОЛ**, при 210 Іст
5-та вул., в Нью Йорку.

До танців грас найкраща оркестра п. **Р. Босого.**
БУФЕТ У ЗАРЯДІ ВПІ ПАННОЧОК.

Початок о год. 8-мій веч. **Вступ дол. 1.25.**

За гарну забаву та веселий настрій ручить
Комітет.

УРОЧИСТА АКАДЕМІЯ
для відзначення
35-ЛІТТЯ Листопадового зриву
700-ЛІТТЯ ЛЬВОВА та КОРОНАЦІ КОРОЛЯ ДАНИЛА
під гаслом
„Львів був, є і буде Україні завжди вірний”.
відбудеться 1-го листопада 1953, о год. 6-ій веч.,
в залі „УКРАїнської ЦЕНТРАЛІ”, 180 Вільямс стріт, Ньюарк, Н. Дж.
До численної участі у ювілейних святкуваннях цих великих роковин усе Українське
Громадянство запрошує
Український Громадський Комітет США

Paid Political Advertisement

Paid Political Advertisement

New York City Voters:

**REGISTER Your Name as a
DEMOCRAT this week**

in order to Vote in the

DEMOCRATIC PRIMARY *Next Year*

VOTE for WAGNER for MAYOR

East Side Independent Committee For Wagner
100 Second Avenue, New York 3, N. Y.
GEORGE WOLYNETZ, Jr., Chairman
WALTER STECK
JOHN J. BARSTON

ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА МИСТЕЦТВО НАП. ЛПН
НЮ ЙОРН — ВАРШАВА СН
8 АВЕ. ПИД СУБЛЕЙ ДО КИНЕ ПЛАНОВ, ЗВИДТИ АВТОБУСОМ
СТАЙНЕР Ч. 101 ДО КИНЦА.

Організація міста Ньюарку й околиць.

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТИВНИЙ КЛУБ В НЬЮ ЙОРКУ

Запрошує всіх на

ПЕРШІ СПОРТИВНІ ЗАНЯТТЯ

БЕТОВЕН ГОД, 5. вул., між 2 і 3 Ave.
Початок год. 8 вечора. — Забава до ранку.

ВЕЧЕРНИЦІ
Субота, 10-го ЖОВТНЯ 1938
Оркестра В. Босого.

Неділя, 11. жовтня 1933,
год. 3:00 пополудні
на площі Стайвей Овал
в Асторі, Лонг Айленд
відбудуться

ФУТБОЛЬ
УСК
Доїзд: IRT, BMT

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

ПОТРІБНІ ЛІВАРНИКИ
до відливарної міді.
Стала праця, добрі умови праці.
Платня свята і вакації.
Зголошення:
FEDERAL BRONZE PRODUCTS, INC.
2 Wheeler Point Rd. & Backus St.
при kmil Chestnut Street,
Newark, N. J.

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКІВ
Першество мають
у віці від 25 до 50.
ДО ПРАЦІ У ФАБРИЦІ.

Платня щодрутий четвер, \$1.29
на годину через перші 2 тижні,
автоматичні підвищення до \$1.42
на годину, 6 платіжних свят і
вакації. Аскурацію платити
працедавець.

CHARLES LACHMAN COMPANY, Inc.
Phoenixville, Pa.
Tel.: Phoenixville 771

ЗВАРЮВАЧІ
ARC
ACETYLENE
HELIALC
COUSE MFG. CO.
300 Pleasant Street
(At The Clay St. Bridge)
Newark, N. J.

ГАЗОЗВАРЮВАЧІ
Досвідчені в праці з легкими
металлами. Постійна праця —
висока платня і надцисельні
години. Зголошення:
STACOR EQUIPMENT CO.
768 East New York Avenue
Brooklyn, N. Y. (near Troy Ave.)
IRT Newlows to Ufca Ave.

ПОТРІБНІ ДОСВІДЧЕНІ СВИДІЛІ
І ОПЕРАТОРИ МАШИН.
Зголошення:
BARNARD FOUNDRY CO.
Roseland Street, Springfield, Mass.
Tel.: 6-6385

МОНТУВАЛЬНИКИ
НА 2 І 3 ЗМІНУ.
Спроможні монтувати й керу-
вати багатопіндлевмі ма-
шини Cone-a-Matic й Nation-
al Acme.

Чудова платня, різні ви-
годи, забезпечення, плат-
ні вакації, досконалі умо-
вини праці.

ВИДАТКИ ЗА ПЕРЕЗІД
ЗВЕРТАЄТЬСЯ
Мусить бути
громадянином USA
Писати або зголошуватись
особисто:

TITEFLEX, INC.
„Одна з найкращих промисло-
вих фабрик в Спрінгфілді“
HENDEE ST.
SPRINGFIELD, MASS.
OR PHONE 9-5631

ЩАДІТЬ У ЛЕГКІЙ
СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕРІОЛ СЕВІНГС!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Аргентині

РЕД. В. ДУШНИК
В БУЕНОС АЙРЕСІ

В подорожі по країнах Південної Америки прибув до Буенос Айресу п. Володимир Душник, який є директором Мсії для Служби Воєнних Утікачів Національної Допомогової Конференції на Південну Америку. Згадав організації — це відділ Католицької Конференції ЗДА, очолюваної Кардиналом Спелманом, яка об'єднує кілька мільйонів членів.

Володимир Душник приїхав до Аргентини з Бразилії, де, як це подає тамшня українська преса, відбув ділові розмови з представниками уряду, архієпископом католицької церкви та іншими достоїнствами. Відбув також нараду з представниками українських установ в Куритибі та Прудентополі.

ПРАЦЯ

УКРАЇНСЬКА ОСЕЛЯ
в ГЛЕН СПЕН

приймає на постійну працю
ДОГЛЯДАЧА
(CARETAKER)

Вимагається уміня керувати
автом, наглядати будинки, до-
глядати город, трамвайні тощо.

Зголошення до:
T. WISLOCKY
18 ROCKLAND TERRACE
NEWARK, N. J.

ПОШУКУЮ одного з старшо-
го робітника для курної фир-
мочки, близько Hightstown, N. J.
Тех. прохання:

M. TRISTAN
31 Acres Drive, Hamilton Sq. N. J.
(Ph. 5-5382 Trenton, вечорами).

ПРАЦЯ

Help Wanted—Male

ПРАЦІВНИКИ
У ДЕРЕВІ
з досвідом виробу кухонних
шпак. Поліуретанові машини.
Машини. Ступінь. Прекрасні
умови праці. Добра платня.

WHITESTONE
WOOD PRODUCTS INC.
245 Crooks Ave., Paterson, N. J.

ЛІВАРНИКИ
до паростів і до підголі.
Досвідчені механіки.
ALBE FOUNDRY CO.
Hazelton, New Jersey
Neuyort 7-0323 або веч. Ма 4-1624

РОБІТНИКИ ЗАСУВІ
І ЗАКЛЕПКИ
Потрібні чоловіки, що вміють
працювати на машинах, які ви-
робляють засуви й заклепки.
HARRIS STRUCTURAL
STEEL CO.
New Market, N. J.
DUellen 2-6070

WELL DRILLERS
Також досвідчені помічники.
Висока платня, стала праця
Телефонувати:
HUMboldt 2-6161
9:00 A.M. — 4:00 P.M.

УВАГА! — ШІКАГО Й ОКОЛИЦІ! УВАГА!
Подасмо до відома Українському Громадянству, що
УКРАЇНСЬКА РАДІОПЕРЕДАЧА
„ГОЛОС ЖИВОГО СЛОВА“
надається КОЖНОГО ВІВТІРКА, о год. 6:30—7
ввечорі зі станції WHFC 1410 kc. CICERO STATION.
Управитель Петро Дмитраш.

УВАГА! МЕШКАНЦІ ВЕЛИКОГО НЬО ЙОРКУ!
Увага! Українське Господи! З ДНЕМ 2. ЖОВТНЯ
1953 р. підірився в Нью Йорку під числом 103 Ave. B
(між 6-7 вул. побіч Парку)
НОВА УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ М'ЯСАРСЬКИХ
ВИРОБІВ
ПОДІЛЛЯ
М'ясарські виробу „Поділля“ вирізняються своїм сма-
ком і якістю, бо з найліпших сортів м'яса, а виробляють
їх довголітні фахівці.
Українські ковбаси, шинки, буженини, пастишки, па-
ріжки, кишки, сальсосо та інші є насправду безконкур-
сними. Корисною виробу м'ясарні „Поділля“ є Подільська
ковбаса (Podilsky Style Sausage).
В „Поділля“ знайдете м'ясарські виробу, яких тільки
бажасте та яких не знайдете в інших крамницях. Запрошує-
мо зайти і задоволювати якість нашого товару.
Смачна „Поділля“ — м'ясарські виробу
PODILLA — Meat Products, Inc. 103 Ave. B (bet. 6-7 St.)
New York, 9, N. Y. Tel.: OR. 7-8081.

УВАГА! МЕШКАНЦІ ВЕЛИКОГО НЬО ЙОРКУ!
Увага! Українське Господи! З ДНЕМ 2. ЖОВТНЯ
1953 р. підірився в Нью Йорку під числом 103 Ave. B
(між 6-7 вул. побіч Парку)
НОВА УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ М'ЯСАРСЬКИХ
ВИРОБІВ
ПОДІЛЛЯ
М'ясарські виробу „Поділля“ вирізняються своїм сма-
ком і якістю, бо з найліпших сортів м'яса, а виробляють
їх довголітні фахівці.
Українські ковбаси, шинки, буженини, пастишки, па-
ріжки, кишки, сальсосо та інші є насправду безконкур-
сними. Корисною виробу м'ясарні „Поділля“ є Подільська
ковбаса (Podilsky Style Sausage).
В „Поділля“ знайдете м'ясарські виробу, яких тільки
бажасте та яких не знайдете в інших крамницях. Запрошує-
мо зайти і задоволювати якість нашого товару.
Смачна „Поділля“ — м'ясарські виробу
PODILLA — Meat Products, Inc. 103 Ave. B (bet. 6-7 St.)
New York, 9, N. Y. Tel.: OR. 7-8081.

HANUSEY MUSIC CO.
244 WEST GIRARD AVE. PHILA. 23, PA.
НАЙВІЛЬШИЙ ВИБІР ПЛАТІВОК
В АМЕРИЦІ
повідомляє, що
ОТВОРЕНА КОЖНОЇ НЕДІЛІ
від 8:30 рано до 2-ої по полудні.

По приїзді до Буенос Ай-
ресу п. Душник був прийня-
тий на аудієнції у примаса
аргентинської католицької
церкви, Кардинала д-р Л. Ко-
пелльо та в інших католиць-
ких колах. Мав зустріч з
представниками українських
установ, яких поінформував
про життя та діяльність ук-
раїнської спільноти в ЗДА.
З Аргентини п. Душник
вийхав до Чиле і правдоподі-
бно поверне до Буенос Айре-
су в далішій подорожі по су-
сідніх державах.

О. О. КАРПІВ В „ПРОСВІТІ“

Централа „Просвіти“ гос-
тила у себе нового протоігу-
мена ЧСВВ в Буенос Айресі,
о. Ореста Карпіва, і неда-
вній прибулого з Риму о. д-ра
Патріла. Достойних гостей
привітали члени Головної
Управи, і, після апасання о.
Протоігумена в пропам'ятку
приготованого Жіночною Сек-
цією.

П. Михайло Данилишин,
як голова Централа, перший
підніс келех за здоров'я но-
вого протоігумена і побажав
йому успіхів у праці над ре-

ПРАЦЯ

Help Wanted Male—Female

ЖІНКИ І ЧОЛОВІКИ
до праці в бушній фирмі Ameri-
can Clothes Co. з досвідом до-
без до шиття на машинах. До-
бра заплата і добрі умови праці.

AMERICAN FASHION, INC.
251 Clifton Ave., Clifton, N. J.

ПРАЦЯ

Help Wanted—Female

ЖІНКИ
оперейторки сорочок.
ТІЛЬКІ З ДОСВІДОМ.
Зголошення до:
HAWTHORNE LAUNDRY
1050 Goffe Road, Hawthorne, N. J.

ПРАЦІВНИКИ
ДО ШПАЛЬНИХ МАШИН.
Шиття жіночих плащів.
FAIR FASHIONS, INC.
11 Fair Street,
Paterson, New Jersey

УВАГА!
РЕСЕТОВАНИ
ДОГЛЯДАЧКИ ХВОРИХ.
для загальної праці. Також до-
глядчики-прибиральниці.
Можуть зголошуватись тільки
ті, що мають дозвіл в Стейті
Нью Йорк.

8 годин праці — 5 днів в тиждні.
Не відкладайте, телефонуйте сьогодні!
TE 8-8200

DOBBS FERRY HOSPITAL
потребує дипломованих
ДОГЛЯДАЧОК ХВОРИХ
Доглядачок до всього від 3 до
11 год. по пол., та доглядачки
P.N. на усю добу — всі зміни.
Зголошення:
DOBBS FERRY HOSPITAL
Dobbs Ferry, N. Y.
Телефон: DO. 3-4600

ДІВЧАТА
до продажі в пекарні
Стала праця — добра заплата.
Телефонувати:
HEnderson 4-4061

БУФЕТНИЦІ та
ПРИВІТАЛЬНИЦІ
Тиждень 5 1/2 днів. Повне харч.,
з мешканням або для приходя-
чих. Звертатись:
ST. JOSEPH'S HOSPITAL
127 South Broadway, Yonkers,
YO 5-6700

ОПЕРАТОРКИ
досвідчені до шиття на пооди-
ночних машинах. Праця при
комплектній негліжії. Добра за-
плата, стала праця 35 годин в
тиждні.
DORIAN MACKSOLD CORP.
1 East 33rd St., New York City
(12th Floor)

МИ ШЕ МАЄМО ОБМЕЖЕНІЙ
ЗАПАС ПЛАТІВОК
„НАТАЛІН ПОЛТАВНИ“
Щоб уникнути розчарування,
замовляйте негайно!
ПОВНА ОПЕРА
17 нерозбивальних платівок
в чудовому шкрявочному альбомі,
наспівана визначними силами Київської Опери.
СПЕЦІАЛЬНО \$15.00
Альбом можна замовити у Вашій місцевій музичній кра-
мниці, або написати до нас (залучивши до замовлення чек
або моні ордер).
Постачання по всіх країнах. Домогайтесь повного Ката-
лога українських і російських платівок **STINSONA** в найближ-
чій крамниці, або пишати за ними до:
Union Square Music, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 3164. Немає часу для формальностей.
WITH THE LEOPARD MEN SECURELY BOUND
AND GAGGED, TARZAN HURRIED HIS
COMPANIONS OUT OF THE
TEMPLE.
QUICKLY JEROME SLIP DOWN ONE OF
THE PILLARS SUPPORTING THE BUILDING
AND TARZAN LOWERED JESSICA INTO
HER BROTHER'S ARMS.
„WE HAVEN'T THANKED YOU—DON'T EVEN KNOW
WHO YOU ARE.“ JEROME BEGAN.
„NEVER MIND.“ TARZAN INTERRUPTED. „WHEN
YOU REACH THE RIVER, TURN DOWNSTREAM. I'LL
JOIN YOU LATER.“

Зв'язавши для безпеки лео-
пардоподібної з заткавши їм
рот, Тарзан принаголював
своє компаньйонів вийти з
святині.

лігійним і культурним підне-
сенням нашої поселенської
громади. Відспіванням „много-
ліття“ присутні представники
всіх Секцій Т-ва виявили
свою готовність співпраці з о.
Протоігуменом на цьому по-
лі. Описав ред. Гр. Голіан від
імени редколегії „Українсь-
кого Слова“ підкреслив, що
українська Церква і „Прос-
віта“ йдуть тим самим шля-
хом до мети — одночасної
служби Богові і Народові.
Промовляв ще заступник го-
лови Т-ва, інж. Бігун, який
підкукував усім за участь у
зустрічі й зокрема нашим
жінкам за дбайливо пригото-
вану трапезу.

У відповідь на привітання
о. протоігумен О. Карпів ви-
словив свою радість, що
вперше має змогу запізна-
тися з просвітійськими діяч-
ми в Буенос Айресі, і заявив
своє задоволення за миле
привітання. Церква — на
думку о. протоігумена — це
носії християнської любови,
миру й єдності. Без неї не
має правдивого поступу й
культури. І тому найвища
пора, щоб християнська лю-
бов запанувала між україн-
цями без огляду на різницю
віросповідання і партійно-
політичних переконань.

СПІЛІННІЙ ВИСТУП С. У. МОЛОДІ

Для 1-го серія ч. р. в за-
ді Народного Дому Філії
Т-ва „Просвіта“ на Док Суді
в Буенос Айресі відбувся
заповідний спільний ви-
ступ Юнацтва СУМ при
Центр. Т-ва „Просвіта“ та фі-
лії на Валентіна Альсіна, Сан
Мартін і Док Суд, який
проішов під кожним оглядом з
повним успіхом.

Програма складалася з на-
родних танків у виконанні
доросту згуртованого у Сек-
ціях Молоді. Вже при появі
на сцені 16 пар молоді в на-
ших національних одягах
публіка прийняла їх бурео-
оплесків. Описав були вико-
нані гуртові танки, як „сіня-
ка“, „гонимітер“ та „коло-
мийка“. В другій частині ви-
конано: „аркан“, „чумака“ та
„запорозький герць“ і за-
кінчено сценічною карти-
ною „Молитва за Україну“. При-
готовання програми і на-
вчання народних танків від-
бувалися під проводом п. Іва-
на Прокопчука і п. В. Калду-
на, при участі мандолінової
оркестри „Бандурист“, під у-
правою п. В. Качурака і п.
Ю. Гуренка.

Повертуючись до духу зга-
даних змагань, треба підкрес-
лити дуже добру гру. Войчука,
в допоміжній воратаря Лютого.
Завзято, на незвичному по-
стотера, працював Косак. В
нападі 37-літній Лосевський,
працюючи не по фаху, все ж
виявив серце фанатичного ю-
нора.

„Це — в змаганнях проти
Вартуна (в якому, до речі,
українці грали в резервовому
складі). Проти Менфілда най-
кращим на площі українським
змагачем був Косак. Милу не-
сподіванку справили Муць,
жертвою гарував Петрина. Єдині
ворота здобув головою Гошу-
ляк.“

Читайте українські книжки
й газети, бо часте читання
веде до просвіти, а просвіта
— не сила!

MISCELLANEOUS

ПРОДАВЦІ
Розкожені автомобілі розпо-
нушування. Випродаж ляпів
для освітлювання картин.
Дуже хороший товар.
Тел. Nevins 8-9475
315 Lexington Avenue
Brooklyn 16, N. Y.

МИ ШЕ МАЄМО ОБМЕЖЕНІЙ
ЗАПАС ПЛАТІВОК
„НАТАЛІН ПОЛТАВНИ“
Щоб уникнути розчарування,
замовляйте негайно!
ПОВНА ОПЕРА
17 нерозбивальних платівок
в чудовому шкрявочному альбомі,
наспівана визначними силами Київської Опери.
СПЕЦІАЛЬНО \$15.00
Альбом можна замовити у Вашій місцевій музичній кра-
мниці, або написати до нас (залучивши до замовлення чек
або моні ордер).
Постачання по всіх країнах. Домогайтесь повного Ката-
лога українських і російських платівок **STINSONA** в найближ-
чій крамниці, або пишати за ними до:
Union Square Music, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.

Джером швидко зсунувся
по одному із стовпів, які під-
тримували будинок, і Тарзан
подав Джессіку в руки брата.

Спорт

„ЛЕВІ“ — „ІГЛЕС“
3-1 (2:1).

Шікаго, 27. 9. 53. — Перемо-
га „Леві“ — заслужена. Ви-
слід у цієї нісоти — справед-
ливий для обох дружин. Сама
гра — на високому поєзмі, хоч
типова за пункти: тверда, за-
взята, моментами навіть за-
гостра. Стріляти воріт! Куцан
2, Маркевич 1. Склад „Леві“:
Касіян, Шанасаріян, Зариць-
кий, Кузик, Пундор, Тищенко,
Гладкий, Коханюк, Дашніс-
кий, Куцан, Маркевич, Куляс,
Меленко. Глядачі: поверх 500.

Виследи Резерв:

Леві П — Некакс П 5:1
Леві П — Словакс П 2:2
Леві П — Іглес П 4:1

С. К. „КРИЛА“ — „НОРВІДЖИ“ 1:1.

В другій двійці суміці зре-
місували з сильним противни-
ком „Америк Норвуджін“ —
кандидатом на мистія цієї кля-
си, що треба уважати за успіх.

Роман Дубляниця.

СУМА — БАРТУНЕК 0:2
СУМА — МЕНФІЛД 1:4

Клівленд. — Двос перших
змагань за чемпіонат стейту
виявили ситуацістам „ради-
кальних змін“, що шевць такі
до красноти не надіялись; що
пересесні до нападу оборонці
офензиву не скріплять, а де-
фензиву ослаблять. З шістьох,
утрачених у двох змаганнях
воріт, добрих 80% сфарикува-
ла собі слаба дефензива укра-
їнців. В тому самому часі за-
ложник Лосевський, а в змаган-
нях проти Менфілда ще й його
партнер Серета, надаремно
розпиналися під воротами су-
перника. Болочка наука двох
програмних змагань: латати ді-
ру в напад, але не так, щоб
від того вилізли... аж дві діри.
Тепер, коли до дружини вер-
нувся Міровський, це повинно
сик-так удатися (напад: Муць-
Боючук — Петрина — Міровсь-
кий — Гошуляк).

Повертуючись до духу зга-
даних змагань, треба підкрес-
лити дуже добру гру. Войчука,
в допоміжній воратаря Лютого.
Завзято, на незвичному по-
стотера, працював Косак. В
нападі 37-літній Лосевський,
працюючи не по фаху, все ж
виявив серце фанатичного ю-
нора.

„Це — в змаганнях проти
Вартуна (в якому, до речі,
українці грали в резервовому
складі). Проти Менфілда най-
кращим на площі українським
змагачем був Косак. Милу не-
сподіванку справили Муць,
жертвою гарував Петрина. Єдині
ворота здобув головою Гошу-
ляк.“

Читайте українські книжки
й газети, бо часте читання
веде до просвіти, а просвіта
— не сила!

МISCELLANEOUS

ПРОДАВЦІ

Розкожені автомобілі розпо-
нушування. Випродаж ляпів
для освітлювання картин.
Дуже хороший товар.
Тел. Nevins 8-9475
315 Lexington Avenue
Brooklyn 16, N. Y.

МИ ШЕ МАЄМО ОБМЕЖЕНІЙ
ЗАПАС ПЛАТІВОК
„НАТАЛІН ПОЛТАВНИ“
Щоб уникнути розчарування,
замовляйте негайно!
ПОВНА ОПЕРА
17 нерозбивальних платівок
в чудовому шкрявочному альбомі,
наспівана визначними силами Київської Опери.
СПЕЦІАЛЬНО \$15.00
Альбом можна замовити у Вашій місцевій музичній кра-
мниці, або написати до нас (залучивши до замовлення чек
або моні ордер).
Постачання по всіх країнах. Домогайтесь повного Ката-
лога українських і російських платівок **STINSONA** в найближ-
чій крамниці, або пишати за ними до:
Union Square Music, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.

Джером швидко зсунувся
по одному із стовпів, які під-
тримували будинок, і Тарзан
подав Джессіку в руки брата.

ЗАКЛИК

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОЙ
КОМІСІЇ СУСТА

В цілі заложення та до-
повнення відділів україно-
знавства при найважливіших
університетських, державних
та громадських бібліотеках,
прохаю культурно-освітніх
референтів студентських фо-
варистів подати мені у най-
скорішому часі:

1. Адреси найважливіших
бібліотек на відносному те-
рені, зазначаючи, в якому
ступні є достільність зало-
ження українознавчого від-
ділу.

2. Які твори з україно-
знавства вже знаходяться у
згаданих бібліотеці.

Зарозом прошу Управи
Студентських Товариств про-
водити всілякі зборки на ту
цілі і присилати мені інфор-
мації про перехід акції на
місяць.

Культурно-Освітня Комісія
СУСТА старатиметься допо-
могти планово перевести роз-
міщення книг і прохас про
підтримку у тій акції так
студентства як і нашого гро-
мадянства. Всю кореспонден-
цію прошу надсилати на ад-
ресу голови КОК СУСТА:

Mr. T. Onuferko
909 N. 29th Street
Philadelphia 30, Pa.

БРАЗИЛІЯ СПИСУЄ СВОЇХ ІНДІЙ

В Бразилії, обшир якої за-
ймає 3,288,000 квадратних
миль, досі не знають, скіль-
ки мешкає в цій країні Індіан-
ці — пераїсних мешканців. Пе-
репис задумують перевести
до 1960 року, але це справа
не легка, бо Індіанці живуть
у джунглях, куди важко ді-
статися перепишувачам. Вони
будуть послугуватися літака-
ми, човнами, кіньми, мулами,
а також змушені будуть до-
биратися до Індіанських ос-
ель пішки. Припускають,
що в Бразилії живе тільки
200,000 Індіанців, але інші ста-
тистики твердять, що Індіанці
становлять аж мільйон меш-
канців.

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРС
САМОХОД, МЕХАНІК
І КУРС ІЗІД

КУРС МЕХАНІК
КУРС ІЗІД АВТАМ
Постараємося для Вас про-
гнати Лайсесу. Наш учи-
тель дістає диплом. Помогімо
в одержанню праці. Інстру-
мент в українській і англійській
мовах. **КУРС ДЕНІН, ВЕ-**
ЧІРНІ І НЕДІЛІНІ. Інстру-
менти факів. Залож. в 1916.